

Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
Biuro Obsługi Rady Przejrzystości i Rady ds. Taryfikacji

**Lamiwudyna we wskazaniu opisanym
programem lekowym:
Leczenie wirusowego zapalenia wątroby
typu B u świadczeniobiorców po
przeszczepach lub u świadczeniobiorców
z chłoniakami, leczonych rytuksymabem**

Opracowanie na potrzeby oceny zasadności
dalszego finansowania ze środków publicznych
leków zawierających daną substancję czynną
we wskazaniach innych niż wymienione
w Charakterystyce Produktu Leczniczego

Raport nr: BOR.434.9.2016

Data ukończenia: czerwiec 2016 r.

KARTA NIEJAWNOŚCI

Dane zakreślone **kolorem czerwonym** stanowią informacje publiczne podlegające wyłączeniu ze względu na prywatność osoby fizycznej.

Zakres wyłączenia jawności: dane osobowe.

Podstawa prawna wyłączenia jawności: art. 5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014, poz.782 z późn. zm. w zw. z art. 1 ust. 1 oraz art. 23 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014. poz. 1182 z późn. zm.).

Organ dokonujący wyłączenia jawności: Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji.

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia jawności: osoba fizyczna.

Wykaz skrótów

AE – ang. *adverse events*, zdarzenia niepożądane

Agencja, AOTMiT – Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji

AKL – Analiza kliniczna leczenia

b.d. – brak danych

ChPL – Charakterystyka Produktu Leczniczego

CI – ang. *confidence interval*, przedział ufności

IS – istotny statystycznie

ITT – ang. *intention-to-treat*, analiza wyników w grupach wyodrębnionych zgodnie z zaplanowanym leczeniem

Komparator – interwencja alternatywna, opcjonalna wobec interwencji ocenianej

Lek – produkt leczniczy w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2011 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2001 r. Nr 126, poz. 1381, z późn. zm.)

nd – nie dotyczy

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NICE – National Institute for Health and Care Excellence

NNT – (ang. – *Number Needed to Treat*) oczekiwana liczba osób, u których należy zastosować ocenianą interwencję zamiast komparatora, aby uzyskać dodatkowe wystąpienie albo uniknąć wystąpienia badanego zdarzenia w określonym horyzoncie czasowym

OR – ang. *odds ratio*, iloraz szans

RCT – ang. *randomized controlled trial*, badanie randomizowane z grupą kontrolną

R-HBV – reaktywacja zakażenia HBV

RR – (ang. *Relative Risk, Risk Ratio*) ryzyko względne; określa, o ile razy zastosowanie ocenianej interwencji zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia badanego zdarzenia w porównaniu z prawdopodobieństwem wystąpienia tego zdarzenia w przypadku zastosowania komparatora

Technologia – technologia medyczna w rozumieniu art. 5 pkt 42a ustawy o świadczeniach lub środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrób medyczny w rozumieniu art. 2 pkt 21 i 28 ustawy o refundacji

URPL – Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych

Ustawa o refundacji – ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 345.)

Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej – ustawa z dnia 24 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 581)

Wytyczne – „Wytyczne oceny technologii medycznych” wprowadzone Zarządzeniem Prezesa Agencji nr 1/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r., stanowiące podsumowanie uznawanych przez społeczność międzynarodową wymagań dotyczących przeprowadzania oceny świadczeń opieki zdrowotnej

Spis treści

1. Podstawowe informacje o zleceniu	5
2. Problem decyzyjny	6
2.1. Problem zdrowotny.....	6
2.2. Interwencja oceniana	7
2.3. Alternatywne technologie medyczne.....	8
2.4. Wcześniejsze stanowiska/opinie Rady Przejrzystości rekomendacje/opinie Prezesa Agencji	8
3. Rekomendacje i wytyczne kliniczne	8
4. Wskazanie dowodów naukowych.....	13
4.1. Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządu.....	13
4.2. Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem	15
4.3. Bezpieczeństwo stosowania	16
4.4. Opinia ekspercka.....	17
5. Wpływ na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców	18
5.1. Aktualny stan finansowania ze środków publicznych w Polsce	18
5.2. Wydatki na finansowanie ocenianej technologii ze środków publicznych w Polsce	18
6. Podsumowanie	19
7. Załączniki	20
7.1. Wcześniejsze opracowania Agencji.....	20
7.2. Strategie wyszukiwania publikacji: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem	21
7.3. Diagram metodologii dotyczącej włączania badań: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządu.....	23
7.4. Diagram metodologii dotyczącej włączania badań: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem	25
7.5. Opisy i serie przypadków: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem.	25
7.6. Publikacje wykluczone na podstawie analizy pełnych tekstów: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządów	26
7.7. Publikacje wykluczone na podstawie analizy pełnych tekstów: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem	29
8. Piśmiennictwo	32

1. Podstawowe informacje o zleceniu

Data wpłynięcia zlecenia do AOTMiT (RR-MM-DD)
i znak pisma zlecającego

2016-03-30
PLA.4600.215.2016.1.ISU

Pełna nazwa świadczenia opieki zdrowotnej (z pisma zlecającego)

Leki dostępne w ramach programu lekowego, stosowane we wskazaniach innych niż ujęte w charakterystyce produktu leczniczego, dla których wydano decyzje o objęciu refundacją na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.) zawierające lamiwudynę we wskazaniach zgodnych ze zleceniem PLA.4600.215.2016.1.ISU.

Typ zlecenia: art. 31 n ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 581 z późn. zm.)

Podstawa zlecenia (w przypadku braku informacji pozostawić bez zaznaczenia)

- zlecenie Ministra Zdrowia złożone z urzędu
- zlecenie Ministra Zdrowia na wniosek konsultanta krajowego z dziedziny medycyny odpowiedniej dla danego świadczenia opieki zdrowotnej
- zlecenie Ministra Zdrowia na wniosek stowarzyszenia będącego zgodnie z postanowieniami statutu towarzystwem naukowym o zasięgu krajowym – za pośrednictwem konsultanta krajowego z dziedziny medycyny odpowiedniej dla danego świadczenia opieki zdrowotnej
- zlecenie Ministra Zdrowia na wniosek Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia
- zlecenie Ministra Zdrowia na wniosek stowarzyszenia lub fundacji, których celem statutowym jest ochrona praw pacjenta – za pośrednictwem konsultanta krajowego z dziedziny medycyny odpowiedniej dla danego świadczenia opieki zdrowotnej

Oceniana technologia medyczna:

Zestawienie produktów leczniczych zawierających substancję czynną lamiwudyna, dla których wydano decyzje o objęciu refundacją na podstawie art. 40 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.) – na podstawie Obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2016 r., w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

Nazwa, postać i dawka leku	Zawartość opakowania	Kod EAN	Producent/podmiot odpowiedzialny dla ocenianej technologii
Zeffix, tabl. powł., 100 mg	28 szt.	5909990479610	Glaxo Group Ltd

Do finansowania we wskazaniu (choroba lub stan kliniczny wymienione w zleceniu):

W ramach programu lekowego: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepach lub u świadczeniobiorców z chłoniakami, leczonych rytuksymabem (ICD-10 B18, w tym B18.0, B18.1, B18.8, B18.9; B19 w całości; C82, C83, Z94).

2. Problem decyzyjny

Na podstawie art. 31n pkt 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.), dnia 30.03.2016 r. pismem znak PLA.4600.215.2016.1.ISU Minister Zdrowia przekazał AOTMiT zlecenie dotyczące przygotowania w terminie do 4.07.2016 r. materiałów analitycznych odnośnie do zasadności dalszego finansowania ze środków publicznych wybranych leków, w tym zawierających substancję czynną lamiwudyna, we wskazaniach innych niż wymienione w Charakterystyce Produktu Leczniczego, z uwzględnieniem:

- 1) skuteczności klinicznej i praktycznej,
- 2) bezpieczeństwa stosowania,
- 3) relacji korzyści zdrowotnych do ryzyka stosowania,
- 4) wpływu na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców,
- 5) istnienia alternatywnej technologii medycznej, w rozumieniu ustawy o świadczeniach, oraz jej efektywności klinicznej i bezpieczeństwa stosowania.

2.1. Problem zdrowotny

Przewlekłe zapalenie wątroby typu B dotyczy 5–10% osób zakażonych HBV i pojawia się zwykle po przebyciu łagodnej lub bezobjawowej formy zakażenia. Około 1/3 tych osób wykazuje rozwój aktywnego przewlekłego zapalenia wątroby z postępującymi zmianami destrukcyjnymi wątroby prowadzącymi do marskości, niewydolności wątroby lub raka wątroby. Pozostałe 2/3 osób wykazuje przewlekłe przetrwałe zapalenie wątroby, co prowadzi do mniej poważnych następstw niż w przypadku przewlekłego zapalenia wątroby. Osoby przewlekłe zakażone są istotnym źródłem rozprzestrzeniania się wirusa i stanowią ryzyko dla piorunującego zapalenia wątroby, jeśli dojdzie do koinfekcji z HDV (Murray 2011).

Definicja reaktywacji zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B (R-HBV)

Najczęściej R-HBV definiuje się, jako „wystąpienie zapalenia wątroby podczas lub zaraz po zaprzestaniu cytotoksycznej chemioterapii, z towarzyszącym wzrostem poziomu HBV DNA >10-krotnym lub bezwzględny wzrostem przekraczającym $9\log_{10}$ kopii/ml”. R-HBV definiowana w aspekcie aktywności aminotransferazy alaninowej (ALT) to nagły 2-krotny wzrost aktywności w stosunku do wartości wyjściowej i 5-krotny w stosunku do górnej wartości normy lub wartość powyżej 300 IU/L, przy wykluczeniu nadkażenia wirusem delta, ostrego zakażenia wirusem A, C, E, toksycznego zapalenia wątroby i innych chorób wątroby o etiologii niewirusowej. W związku z powyższym do monitorowania R-HBV należy używać poziomu HBV DNA i aktywności ALT, wzrost replikacji HBV wyprzedza średnio od 2 do 3 tygodnie wzrost aktywności ALT. R-HBV można podzielić na 3 fazy:

- Wzrost replikacji HBV; diagnostyczne markery: HBV DNA, HBsAg, HBeAg.
- Zaostrzenie aktywności choroby wątroby; diagnostyczne markery: ALT, objawy chorobowe, żółtaczką.
- Zdrowienie; diagnostyczne markery: HBV DNA i ALT powracają do poziomu sprzed reaktywacji.

HBsAg może być eliminowane później. Nie wszyscy pacjenci z R-HBV przechodzą przez te 3 fazy. U niektórych pacjentów nagle bardzo szybko wzrasta HBV DNA, przy braku immunologicznej rekonstrukcji nie obserwuje się narastającego uszkodzenia wątroby. U innych pacjentów faza 2 wątrobowa przebiega bardzo ciężko i może kończyć się zgonem. Częstość zapalenia wątroby u chorych poddanych chemioterapii wynosi od 14 do 53%. U znacznej części przebieg jest ciężki, a śmiertelność ocenia się na 4% do 41% – piorunujące zapalenie wątroby (Jabłkowski 2011).

R-HBV jest związana z nasileniem replikacji wirusa w organizmie pacjentów z utajonym lub wyleczonym WZW typu B. R-HBV może zająć spontanicznie, jednak częściej zachodzi na skutek immunosupresyjnej terapii nowotworów, choroby autoimmunologicznej lub po transplantacji organu. Reaktywacja wirusa zazwyczaj powoduje zaostrzenie choroby prowadzące do niewydolności wątroby. Większość przypadków R-

HBV ustępuje samoistnie, jednak jeśli immunosupresja jest kontynuowana, możliwe jest wystąpienie przewlekłego zapalenia wątroby, które może prowadzić do uszkodzenia wątroby oraz jej marskości. Najlepiej opisane w literaturze przypadki R-HBV dotyczą osób poddanych chemioterapii w przypadku chłoniaka i białaczki. Zazwyczaj poziom markerów HBV DNA wzrasta w trakcie chemioterapii, po czym następuje zaostrzenie choroby i spadek poziomu markerów HBV DNA (Hoofnagle 2009).

Szczególne formy R-HBV mogą wystąpić po przeszczepach narządów lub szpiku kostnego, a ich rezultatem zazwyczaj jest przewlekłe zapalenie wątroby. Badania randomizowane kontrolowane placebo wykazały, że reaktywacji wirusa można zapobiec poprzez stosowanie profilaktyki przeciwwirusowej. Rutynowa profilaktyka jest więc zalecana wśród osób HBsAg-dodatnich, które poddawane są chemioterapii lub transplantacji.

Podstawowe dane dotyczące epidemiologii i obrazu klinicznego przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B przedstawiono poniżej.

Schorzenie/Epidemiologia: WZW typu B jest wywoływane przez HBV. Jedynym rezerwuarem HBV jest człowiek. Istnieją 3 drogi zakażenia: pozajelitowa (głównie przez krew), płciowa i okołoporodowa. Na świecie zakażonych jest przeszło 350 mln ludzi. W Polsce pod koniec lat 70 i do połowy 80 XX w. przeciętna zapadalność wynosiła ok. 43/100 000 i zmniejszyła się do 3,5/100 000 w 2008 r. (1337 przypadków). Jest to związane z poprawą sterylizacji sprzętu i materiałów medycznych oraz programem powszechnych szczepień. Zachorowania podlegają obowiązkowi zgłaszania do właściwych stacji sanitarno-epidemiologicznych (Szczeklik 2015).

Obraz kliniczny: W zależności od dominujących objawów wyróżnia się postaci: bezzółtaczkową, z żółtaczką i cholestatyczną. Choroba często przebiega bezobjawowo lub podklinicznie. Objawy podmiotowe są zmienne; najczęściej występują: męczliwość, nudności, wymioty, ból brzucha, mięśni i stawów, a w postaci cholestatycznej – świąd skóry. W okresie prodromalnym u 5–15% chorych mogą występować objawy przypominające chorobę posurowiczą, w tym uporczywy ból mięśni i stawów (związane z obecnością kompleksów immunologicznych), ustępujące po pojawieniu się żółtaczki (Szczeklik 2015).

Rokowanie: Zakażenie noworodków i niemowląt w 90% przechodzi w zakażenia przewlekłe. Ryzyko to zmniejsza się do 30% u dzieci w wieku 1–5 lat, a u dzieci starszych oraz u dorosłych wynosi 2–5% (wg niektórych źródeł <10%). Oznaką zdrowienia jest zanik HBeAg i HBsAg oraz pojawienia się anti-HBe i anti-HBc w klasie IgG. W ciągu 3 miesięcy możliwe są nawroty, zwłaszcza u osób starszych, po zbyt wczesnym powrocie do nadmiernej aktywności lub nadużyciu alkoholu. Śmiertelność szacuje się na <1%, głównie z powodu nadostrego lub piorunującego zapalenia i ostrej niewydolności wątroby. Nadkażenie HDV przewlekłego nosiciela HBV znacznie pogarsza rokowanie, większa ryzyko wystąpienia piorunującego zapalenia i zgonu (do 2–20%) oraz przyspiesza progresję do marskości wątroby (Szczeklik 2015).

2.2. Interwencja oceniana

Lamiwudyna

Grupa farmakoterapeutyczna: leki przeciwwirusowe działające ogólnie, nukleozydowe i nukleotydydowe inhibitory odwrotnej transkryptazy.

Kod ATC: J05AF05.

Mechanizm działania: Trójfosforan lamiwudyny działa jako substrat dla wirusowej polimerazy HBV. Dalsze tworzenie się wirusowego DNA jest blokowane przez włączenie trójfosforanu lamiwudyny do łańcucha i wynikające z tego zakończenie jego powstawania. Trójfosforan lamiwudyny nie wpływa na prawidłowy metabolizm komórkowy dezoksynukleotydów. Jest on również tylko słabym inhibitorem α i β polimeraz DNA ssaków. Ponadto trójfosforan lamiwudyny ma niewielki wpływ na zawartość komórkowego DNA ssaków.

W ocenie potencjalnego wpływu na strukturę mitochondriów, zawartość i funkcje DNA, lamiwudyna nie wykazuje istotnego działania toksycznego. W bardzo małym stopniu lamiwudyna powoduje zmniejszenie zawartości mitochondrialnego DNA, nie jest na stałe włączana do mitochondrialnego DNA i nie działa, jako inhibitor γ -polimerazy mitochondrialnego DNA.

Wskazania zarejestrowane: Zeffix jest wskazany w leczeniu przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B u dorosłych: z wyrównaną chorobą wątroby z objawami czynnej replikacji wirusa, trwale podwyższoną

aktywnością aminotransferazy alaninowej w surowicy (AlAT) i histologicznym potwierdzeniem czynnego stanu zapalnego w wątrobie i (lub) zwłóknienia. Rozpoczęcie leczenia lamiwudyną powinno być rozważane wyłącznie wtedy, gdy zastosowanie innego leku przeciwwirusowego o wyższej barierze wystąpienia genetycznej oporności nie jest dostępne lub właściwe.

2.3. Alternatywne technologie medyczne

Świadczeniami alternatywnymi do stosowania lamiwudyny mogłyby być inne analogi nukleozydów i nukleotydów. Jednak obecnie żaden z tych leków nie jest refundowany w przedmiotowych wskazaniach. Jedyną dostępną i refundowaną w Polsce technologią alternatywną, która stanowi komparator dla lamiwudyny, jest podanie immunoglobuliny HBIg, które realizowane może być jedynie w ramach JGP.

2.4. Wcześniejsze stanowiska/opinie Rady Przejrzystości rekomendacje/opinie Prezesa Agencji

Dotychczas wydawano dwie Opinie Rady Przejrzystości wiążące się z niniejszym zleceniem Ministra Zdrowia. Opinia dotyczyła objęcia refundacją lamiwudyny w programie lekowym „leczenie przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B u pacjentów po przeszczepach oraz poddanych chemioterapii”.

Tabela 1. Dotychczasowe opinie Rady Przejrzystości/Konsultacyjnej/rekomendacje/opinie Prezesa AOTMiT dotyczące ocenianych technologii.

Dokument	Przedmiot zlecenia, Opinia
Opinia Rady Przejrzystości nr 174/2012 z dnia 13 sierpnia 2012 r. w sprawie objęcia refundacją produktu leczniczego lamivudinum (Zeffix) w zakresie wskazań do stosowania odmiennych niż określone w ChPL	Rada Przejrzystości uważa za niezasadne objęcie refundacją stosowania lamiwudyny w programie lekowym „leczenie przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B u pacjentów po przeszczepach oraz poddanych chemioterapii” w brzmieniu wskazanym w zleceniu. Rada Przejrzystości uważa za zasadne objęcie refundacją stosowanie lamiwudyny, we wskazaniu: leczenie przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B u pacjentów po przeszczepach oraz u chorych z chłoniakami, leczonych rytuksymabem, spełniających warunki kwalifikacji do programu. <u>Uzasadnienie:</u> Zgodnie z rekomendacjami klinicznymi, zalecane jest stosowanie terapii przeciwwirusowej u chorych, u których nie wykryto markerów przewlekłego WZW B (antygen i DNA), ale posiadających przeciwciała anti-HBc. Brak jest danych udowodniających skuteczność lamiwudyny po chemioterapii, natomiast udowodniono skuteczność lamiwudyny u pacjentów z chłoniakami leczonymi rytuksymabem, którzy spełniają warunki przystąpienia do programu.
Opinia Rady Przejrzystości nr 217/2014 z dnia 21 lipca 2014 r. w sprawie objęcia refundacją leku Zeffix (lamiwudyna) w zakresie wskazań do stosowania lub dawkowania, lub sposobu podawania odmiennych niż określone w ChPL	Rada Przejrzystości uważa za zasadne objęcie refundacją produktu leczniczego Zeffix (lamiwudyna), w ramach programu lekowego „Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepach lub u świadczeniobiorców z chłoniakami, leczonych rytuksymabem” we wskazaniach odmiennych niż określone w Charakterystyce Produktu Leczniczego. <u>Uzasadnienie:</u> Rekomendacje kliniczne (amerykańskie, europejskie, polskie, opracowane na podstawie przeglądów klinicznych lub przy wykorzystaniu innych rygorystycznych metodologicznie narzędzi HTA) wykazały skuteczność monoterapii lamiwudyną w zapobieganiu reaktywacji wirusowego zapalenia wątroby typu B (R-HBV) u chorych poddanych transplantacjom oraz skuteczność lamiwudyny w zapobieganiu R-HBV u chorych poddanych chemioterapii.

3. Rekomendacje i wytyczne kliniczne

W ramach przeglądu rekomendacji i wytycznych klinicznych dotyczących profilaktyki reaktywacji zakażenia HBV odnaleziono łącznie 5 rekomendacji dotyczących populacji pacjentów z chłoniakami, leczonych rytuksymabem oraz 7 rekomendacji dotyczących populacji pacjentów po przeszczepieniu narządu. Lamiwudyna jest zalecana w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV, u pacjentów z grupy niskiego ryzyka wystąpienia reaktywacji wirusa (pacjenci HBsAg-ujemni po przeszczepieniu narządu lub pacjenci z chłoniakami leczeni rytuksymabem). Lamiwudyna zalecana jest głównie z uwagi na niski koszt stosowania i zadowalająca skuteczność profilaktyki. Część wytycznych nie zaleca lamiwudyny w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów z grupy podwyższonego ryzyka wystąpienia tejże reaktywacji (pacjenci HBsAg-dodatni, z chłoniakami leczeni rytuksymabem) z uwagi na ryzyko rozwinięcia oporności na lek (mutacja YMDD).

Tabela 2. Podsumowanie rekomendacji klinicznych dot. postępowania w leczeniu przewlekłego zapalenia wątroby typu B u pacjentów po przeszczepach oraz u pacjentów z chłoniakami i leczonych rytuksymabem

Wytyczne, metodyka wytycznych	Interwencje rekomendowane w danym wskazaniu	Zalecenia dot. lamiwudyny
American Society of Transplantation (AST 2015) Wytyczne oparte na systematycznym przeglądzie dowodów naukowych, konsensus ekspertów. Siła i jakość rekomendacji została oceniona w skali GRADE.	<u>Przeszczepienie wątroby od dawcy anti-HBc(+), HBsAg(-)</u> Zaleca się stosowanie ciągłej profilaktyki przeciwwirusowej (silna, umiarkowana) Profilaktyka przeciwwirusowa zalecana jest u pacjentów z odpornością uzyskaną w wyniku szczepienia (anti-HBc-ujemny, anti-HBs-dodatni (silna, umiarkowana) Profilaktyka przeciwwirusowa nie jest zalecana u pacjentów z naturalną odpornością (anti-HBc-dodatni, anti-HBs-dodatni) (słaba, umiarkowana) Lamiwudyna jest zalecana w profilaktyce z uwagi na najwyższą efektywność kosztową (silna, umiarkowana) Entekawir i tenofowir mogą być również rozważone w profilaktyce z uwagi na niższe prawdopodobieństwo rozwinięcia oporności na leki (silna, niska) Przerwanie profilaktyki może być rozważone w po upływie 1 roku, w przypadku potwierdzenia odporności na chorobę (anti-HBs > 10 IU/ml) (silna, niska) HBIg nie jest rekomendowane (silna, umiarkowana) <u>Przeszczepienie innego narządu od dawcy anti-HBc (+), HBsAg(-)</u> Profilaktyka przeciwwirusowa powinna być stosowana przez okres 1 roku u pacjentów z ryzykiem rozwinięcia zakażenia HBV (anti-HBc-ujemny, anti-HBs-ujemny) (słaba, niska) Lamiwudyna jest rekomendowaną formą leczenia (silna, umiarkowana) Profilaktyka przeciwwirusowa nie jest rekomendowana u pacjentów z odpornością naturalną lub odpornością uzyskaną w wyniku szczepienia (silna, umiarkowana) HBIg nie jest rekomendowane (silna, umiarkowana)	Lamiwudyna zalecana jest w profilaktyce reaktywacji HBV u pacjentów po przeszczepieniu wątroby lub innego narządu od dawcy anti-HBc(+), HBsAg(-).
Leczenie chorych z chłoniakami i współistniejącym zakażeniem HCV, HBV lub HIV (Kalinka-Warzocho 2015) Brak jednoznacznie określonej metodyki przygotowania rekomendacji.	<u>Reaktywacja HBV u chorych z NHL</u> Ze względu na częsty problem reaktywacji infekcji HBV w czasie leczenia przeciwnowotworowego leczenie NHL u chorych, którzy wcześniej mieli kontakt z wirusem, wymaga rygorystycznego przestrzegania zasad profilaktyki przeciwwirusowej. Reaktywacja HBV stanowi zagrożenie dla chorego, gdy jest powikłana piorunującą niewydolnością wątroby, którą cechuje wysoka śmiertelność. Chorzy z obecnym HBsAg są obciążeni najwyższym ryzykiem reaktywacji, a z kolei ci z dodatnim odczynem w kierunku przeciwciał anti-HBs rzadziej doświadczają tego powikłania. Rodzaj nowotworu, z powodu którego chory jest poddawany leczeniu, także ma znaczenie predykcyjne – chorzy leczeni z powodu NHL znajdują się w grupie najwyższego ryzyka. Wyodrębnia się 3 grupy ryzyka reaktywacji HBV: 1) chorzy z antygenem HBs – najwyższe ryzyko reaktywacji; 2) chorzy HBsAg-negatywni, ale z dodatnim HBV DNA – ryzyko reaktywacji niemal równie wysokie jak chorzy z antygenem HBs; 3) chorzy HBsAg-negatywni, ale anti-HBc lub/i anti-HBs-pozytywni, jednak bez HBV DNA – ryzyko reaktywacji najniższe. Wszystkie 3 powyższe grupy chorych powinny być kwalifikowane do profilaktyki reaktywacji, z czego obowiązkowo grupy 1. i 2.	Brak konkretnych zaleceń odnośnie do lamiwudyny. Zaleca się ogólnie stosowanie leków przeciwwirusowych.
Postępowanie medyczne u pacjentów poddawanych terapii rytuksymabem z aktywnym lub wyleczonym zakażeniem HBV (Vigano 2014) Przeгляд systematyczny literatury oraz opinia ekspercka. Nie określono siły rekomendacji i jakości dowodów naukowych.	<u>Profilaktyka reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów z chłoniakami, leczonych rytuksymabem</u> W przypadku pacjentów z nieaktywną chorobą HBsAg-dodatnich, anti-HBc-dodatnich zaleca się profilaktykę z użyciem entekawiru lub tenofowiru z uwagi na wysokie ryzyko reaktywacji choroby. W przypadku pacjentów z grupy niskiego ryzyka reaktywacji HBV zaleca się profilaktykę z użyciem lamiwudyny. W przypadku pacjentów z nieaktywną chorobą HBsAg-ujemnych, anti-HBc-dodatnich zaleca się profilaktykę uniwersalną z użyciem lamiwudyny z uwagi na wysokie ryzyko reaktywacji choroby.	Profilaktykę lamiwudyną zaleca się u pacjentów HBsAg-ujemnych, anti-HBc-dodatnich, z chłoniakami leczonych rytuksymabem.

Wytyczne, metodyka wytycznych	Interwencje rekomendowane w danym wskazaniu	Zalecenia dot. lamiwudyny
Postępowanie medyczne u pacjentów z chłoniakami (NCCN 2014) Przegląd systematyczny literatury oraz opinia ekspercka. Siła i jakość rekomendacji została oceniona w skali: 1 – dowody wysokiej jakości i pełny konsensus ekspertów; 2A – dowody umiarkowanej jakości i pełny konsensus ekspertów, 2B – dowody umiarkowanej jakości i konsensus ekspertów; 3 – dowody dowolnej jakości i możliwa różnica zdań wśród ekspertów	<u>Profilaktyka reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów z chłoniakami, leczonych lekami z grupy przeciwciał CD20 (w tym rytuksymabem)</u> Profilaktyczna terapia przeciwwirusowa z użyciem entekawiru jest zalecana u wszystkich pacjentów HBsAg-pozytywnych (2A): – Entekawir jest zalecany w prowadzeniu profilaktyki. – Należy unikać stosowania lamiwudyny w profilaktyce z uwagi na możliwość rozwinięcia oporności na lek Profilaktykę należy stosować przez co najmniej 12 miesięcy od zakończenia leczenia onkologicznego (2A).	Lamiwudyna nie jest zalecana w profilaktyce u chorych z chłoniakami, leczonych rytuksymabem z uwagi na możliwość rozwinięcia oporności na lek.
Polska Grupa Ekspertów HBV. Zalecenia terapeutyczne na rok 2013: Leczenie przeciwwirusowe przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B. (HBV 2013). Brak jednoznacznie określonej metodyki przygotowania rekomendacji.	<u>Profilaktyczna terapia u chorych HBV-dodatnich po przeszczepieniu wątroby</u> Wszyscy chorzy przed przeszczepieniem wątroby, w ramach badań kwalifikacyjnych powinni być zbadani w kierunku obecności HBsAg, anty-HBs i anty-HBc. Osoby seronegatywne powinny być zaszczepione przeciw zakażeniu HBV w okresie poprzedzającym przeszczepienie, a jego skuteczność powinna być oceniona poprzez pomiar anty-HBs. W przypadku nieskuteczności podstawowego schematu szczepień, należy rozważyć niestandardowe schematy szczepień. Każdy chory oczekujący na przeszczepienie wątroby z jakimkolwiek dowodem serologicznym na kontakt z wirusem HBV (również HBsAg ujemni) powinien mieć oznaczoną wiramię HBV DNA. Każdy z chorych zakwalifikowanych do przeszczepienia, z wykrywalnym HBV DNA, niezależnie od poziomu wirēmii, powinien rozpocząć leczenie analogami nukleozydów jeszcze przed przeszczepieniem i początkiem terapii immunosupresyjnej. Takie postępowanie należy stosować również u chorych HBsAg-ujemnych, u których stwierdza się obecność HBV DNA lub anty-HBc. U uprzednio nieleczonych chorych z niską wiramię można rozważyć leczenie lamiwudyną. Chorzy z wyższą wiramię powinni być leczeni etenkawirem lub tenofowirem, a w przypadku wcześniejszego leczenia analogami nukleozydów z uwzględnieniem oceny lekooporności. Chorzy zakażeni HBV, HBsAg-ujemni, anty-HBc-dodatni, z nieznaczalną wiramię HBV DNA w chwili przeszczepienia, niezależnie od statusu anty-HBs powinni od dnia przeszczepienia wątroby otrzymywać profilaktykę lamiwudyną bez ograniczeń czasowych. U osób z utajonym zakażeniem HBV w chwili przeszczepienia, zapobieganie reaktywacji zakażenia HBV powinno obejmować systematyczne podawanie surowicy anty-HBs (HB1g) i kontynuację leczenia analogami nukleozydów. Intensywność i drogę podania HB1g należy uzależnić od wyjściowej wirēmii HBV, statusu serologicznego i cech lekooporności HBV. W przypadku biorców niezakażonych HBV, niezależnie od statusu anty-HBsAg, którzy otrzymali przeszczep od dawcy anty-HBc dodatniego, konieczne jest zastosowanie HB1g i nieprzerwana profilaktyka z zastosowaniem analogów nukleozydów. <u>Profilaktyka reaktywacji zakażenia HBV u osób z planowaną lub rozpoczętą chemioterapią lub innymi lekami immunosupresyjnymi.</u> Wszyscy pacjenci powinni mieć oznaczone HBsAg i anty HBc. Osoby HBsAg-dodatnie muszą mieć oznaczony HBV DNA i w razie wyniku dodatniego, niezależnie od wartości – powinni otrzymywać analogi nukleozydów, przez cały okres leczenia i 12 miesięcy, po jego zakończeniu. Skuteczne jest stosowanie lamiwudyny, lecz obecnie zaleca się adefowir lub tenofowir. Osoby HBsAg-ujemne, anty-HBc – dodatnie bez wykrywalnego HBV DNA, niezależnie od obecności lub braku anty-HBs powinny mieć oznaczone HBV DNA i aktywność ALT co 1-3 miesiące. Terapię analogami nukleozydów wdraża się po wykryciu HBV DNA. Niektóre grupy eksperckie zalecają stosowanie lamiwudyny u wszystkich pacjentów HBsAg-ujemnych, anty-HBc-dodatnich. U osób seronegatywnych w kierunku HBV zaleca się	Lamiwudyna zalecana jest w profilaktyce reaktywacji zakażeń HBV zarówno u pacjentów po przeszczepieniu wątroby, jak i u pacjentów z chłoniakami leczonych rytuksymabem.

Wytyczne, metodyka wytycznych	Interwencje rekomendowane w danym wskazaniu	Zalecenia dot. lamiwudyny
European Association for the Study of the Liver (EASL 2012) Wytyczne oparte na systematycznym przeglądzie dowodów naukowych, z uwzględnieniem oceny jakości dowodów. Klasyfikacja siły zaleceń: A–C. W przypadku braku dowodów naukowych, przy jednoznacznej zgodności członków grupy, formułowano rekomendację opartą na samodzielnej opinii i doświadczeniu eksperta.	szczepienia anty-HBV. <u>Profilaktyczna terapia u chorych HBV-dodatnich po przeszczepieniu wątroby</u> U pacjentów HBsAg(+) poddawanych chemioterapii lub leczeniu immunosupresyjnemu lub innemu leczeniu modyfikującemu odpowiedź biologiczną ryzyko reaktywacji HBV jest wysokie (np. w przypadku rytuksymabu podawanego w monoterapii lub w kombinacji z lekami sterydowymi). W związku z tym wszyscy pacjenci poddawani chemioterapii lub leczeniu immunosupresyjnemu powinni być badani przesiewowo w kierunku HBsAg i anty-HBc przed rozpoczęciem leczenia (poziom A). Szczepienie pacjentów HBV seronegatywnych jest wysoce rekomendowane (poziom A). U pacjentów z obniżoną odpornością mogą być konieczne wyższe dawki szczepionki. U pacjentów HBsAg-dodatnich poddawanych chemioterapii lub leczeniu immunosupresyjnemu wykrycia należy oznaczyć poziom HBV DNA; powtórne badanie powinno być wykonane po 12 miesiącach od zakończenia profilaktyki (poziom A). Brak wystarczających danych naukowych odnośnie optymalnego schematu profilaktyki R-HBV. Dostępne dane wskazują, że w przypadku pacjentów z niskim poziomem HBV DNA (<2000 IU/ml) i krótkim okresem leczenia immunosupresyjnego zalecane jest stosowanie profilaktyki lamiwudyną w monoterapii (poziom B). W przypadku pacjentów z wysokim poziomem HBV DNA i/lub poddawanych długiemu leczeniu immunosupresyjnemu podawać należy inne analogi nukleozydów o silniejszym działaniu przeciwwirusowym i wyższej barierze występowania oporności (np. entekawir czy tenofowir) (poziom C). U pacjentów HBsAg-ujemnych, anty-HBc-dodatnich powinno się oznaczyć HBV DNA. W przypadku wyniku HBV DNA(+) schemat postępowania jest analogiczny jak u pacjentów HBsAg-dodatnich (poziom C). Pacjenci HBsAg-ujemni, anty-HBc-dodatni, HBV DNA-ujemni, anty-HBs-dodatni/ujemni poddawani chemioterapii lub leczeniu immunosupresyjnemu powinni być monitorowani w kierunku podwyższenia poziomu ALT i DNA HBV i ewentualnie poddani profilaktyce analogami nukleozydów (poziom C) Częstość monitorowania może się wahać od 1 do 3 miesięcy, zależnie od rodzaju terapii immunosupresyjnej oraz chorób towarzyszących. Niektórzy eksperci zalecają profilaktykę lamiwudyną u wszystkich pacjentów HBsAg-ujemnych, anty-HBc-dodatnich, którzy otrzymują rytuksymab i/lub są leczeni z powodu nowotworów wątroby, jeśli nie można im zagwarantować stałego monitorowania poziomu HBV DNA (poziom C). Profilaktyka analogami nukleozydów jest również rekomendowana u pacjentów anty-HBc dodatnich po przeszczepach szpiku kostnego lub komórek macierzystych (poziom C). Optymalny czas trwania profilaktyki nie jest znany. HBsAg(-) biorcy wątroby od dawców anty-HBc-dodatnich powinni otrzymywać lamiwudynę do końca życia (poziom B).	Zalecana jest profilaktyka przeciwwirusowa u pacjentów po transplantacji. Lamiwudyna oraz/lub adefowir w skojarzeniu z immunoglobuliną przeciw HBV (HBIG) zmniejszyła ryzyko odrzucenia przeszczepu do mniej niż 10%.
American Society of Clinical Oncology (ASCO 2010) Zalecenia typu Provisional Clinical Opinion (PCO). Niniejsze zalecenia są opinią ekspercką powstałą na podstawie krytycznej oceny rekomendacji CDC (Recommendations for Identification and Public Health Management of Persons with Chronic Hepatitis B Virus Infection) przy użyciu narzędzia AGREEII.	<u>Profilaktyczna terapia u chorych HBV-dodatnich po przeszczepieniu wątroby</u> Dowody naukowe są niewystarczające, aby jednoznacznie określić zalety i wady rutynowego skriningu w kierunku przewlekłych infekcji HBV u osób z nowotworami, u których przeprowadzono lub prowadzi się chemioterapię (leczenie cytotoksyczne) oraz u osób po przeszczepach (leczenie immunosupresyjne). Osoby przyjmujące chemioterapię lub leczenie immunosupresyjne, które przeszły infekcję HBV lub były narażone na kontakt z HBV, znajdują się w grupie podwyższonego ryzyka R-HBV. Powinno się rozważyć skrining pacjentów należących do grupy podwyższonego ryzyka w kierunku przewlekłego zapalenia wątroby typu B lub gdy planowane jest leczenie wysokoimmunosupresyjne. Do leczenia takiego typu zaliczyć można np. transplantację komórek krwiotwórczych lub leczenie schematami zawierającymi rytuksymab. W skriningu pacjentów z grup podwyższonego ryzyka w związku z planowanym leczeniem kierunku należy uwzględnić oznaczanie HBsAg. W niektórych populacjach powinno się również rozważyć oznaczanie przeciwciał anty-HBc. Nie ma dowodów naukowych na zasadność oznaczania przeciwciał anty-HBs. W przypadku, gdy wykryto przewlekłe zapalenie wątroby HBV, terapia przeciwwirusowa powinna być rozważona przed oraz w trakcie chemioterapii w celu	Brak konkretnych zaleceń odnośnie do lamiwudyny. Zaleca się ogólnie stosowanie leków przeciwwirusowych.

Wytyczne, metodyka wytycznych	Interwencje rekomendowane w danym wskazaniu	Zalecenia dot. lamiwudyny
	zredukowania ryzyka R-HBV. Skrining oraz leczenie w kierunku HBV nie powinien opóźniać chemioterapii.	
Wytyczne praktyki klinicznej KDIGO w zakresie opieki na pacjentami po przeszczepieniu nerki (KDIGO 2009) Klasyfikacja siły zaleceń: 1 – rekomenduje się, 2 – sugeruje się Klasyfikacja jakości dowodów: A – wysoka, B – umiarkowana, C – niska, D – bardzo niska	<u>Profilaktyczna terapia u chorych HBV-dodatnich po przeszczepieniu wątroby</u> Możliwe jest stosowanie terapii immunosupresyjnej u biorców przeszczepu nerki z zakażeniem HBV (2D). Sugeruje się, iż terapia interferonowa powinna nie powinna być stosowana u biorców przeszczepu nerki zarażonych HBV (2C). Profilaktyka z użyciem tenofoviru, entekawiru lub lamiwudyny zalecana jest wśród pacjentów HBsAg pozytywnych (2B). Tenofowir i entekawir są preferowane z uwagi na niższe prawdopodobieństwo wystąpienia oporności na leczenie u pacjenta. U pacjentów, u których wystąpiła oporność na lamiwudynę zaleca się stosowanie adefowiru lub tenofoviru (2D). U pacjentów HBsAg negatywnych zaleca się zastosowanie dawki przypominającej szczepienia w kierunku HBV (2D).	W ocenianej populacji zaleca się zastosowanie dawki przypominającej szczepienia przeciwko HBV. Wytyczne nie odnoszą się do możliwości stosowania lamiwudyny u pacjentów HBsAg(-)
Profilaktyka zakażeń HBV u pacjentów poddawanych terapii immunosupresyjnej (Marzano 2007) Siła i jakość rekomendacji została oceniona w skali PNLG. Jakość dowodów: I – więcej niż jedno badanie RCT, II – jedno badanie RCT, III – badania kohortowe z historyczną grupą kontrolną lub ich metaanaliza, IV – retrospektywne badania z grupą kontrolną lub ich metaanaliza, V – seria przypadków, badania bez grupy kontrolnej, VI – opinia ekspercka Siła zaleceń: A – silna rekomendacja, B – rekomendacja pozytywna z zastrzeżeniami, C – niejasna, D – nie rekomendowane, E – nie zalecane	<u>Profilaktyka zakażeń HBV u pacjentów poddawanych terapii immunosupresyjnej</u> U pacjentów z chorobą nieaktywną, zaleca się uniwersalną profilaktykę przeciwwirusową, która powinna być kontynuowana przez cały okres leczenia immunosupresyjnego (BV). U pacjentów HBsAg-negatywnych możliwe są dwie drogi prowadzenia terapii: – u pacjentów leczonych immunosupresyjnie terapiami o umiarkowanym działaniu immunosupresyjnym (ABVD, schemat 21-dniowy CHOP) zaleca się stosowanie profilaktyki celowanej (np. w momencie wykrycia HBV DNA) (BVI). – U pacjentów poddawanych silnej terapii immunosupresyjnej (np. z użyciem fludarabiny) zaleca się stosowanie uniwersalnej profilaktyki., szczególnie w przypadku pacjentów z przebyłym HBV (CVI). <u>Profilaktyka zakażeń HBV u pacjentów poddawanych przeszczepieniu wątroby</u> Zaleca się stosowanie uniwersalnej profilaktyki przeciwwirusowej u wszystkich pacjentów HBsAg-pozytywnych po przeszczepieniu wątroby (AIII) – u pacjentów z nieaktywną chorobą oraz niewykrywalnym HBV DNA lub HBV DNA na granicy wykrywalności, zleca się długoterminową profilaktykę HBIG (AIII)	Wytyczne nie odnoszą się do możliwości stosowania lamiwudyny. Wytyczne zlecają stosowanie przeciwwirusowej profilaktyki uniwersalnej lub celowanej, jednak nie definiują składu tejsze profilaktyki.
Zalecenia dotyczące opieki nad dziećmi z zakażeniem HBV i HCV kwalifikowanych do przeszczepienia wątroby i/lub nerki oraz po transplantacji (Pawłowska 2006) Zasady postępowania opracowano w oparciu o: 1. Zalecenia Komitetu Ekspertów dotyczące postępowania u dzieci zakażonych HBV i/lub HCV w okresie przed i po transplantacji wątroby. 2. Zalecenia Sekcji Pediatricznej Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych dotyczące standardów leczenia wzw typu B i C u dzieci. 3. Standardy leczenia przewlekłego wzv typu B. 4. Zalecenia zawarte w Programach Terapeutycznych NFZ na rok 2005 i 2006.	<u>Postępowanie u dzieci przed planowanym przeszczepieniem wątroby po przebyłym zakażeniu HBV bez czynnej repl kacji wirusa (z ujemnym wynikiem HBV DNA w badaniu PCR) jest uzależnione od serologicznych markerów HBV.</u> a. HbsAg-dodatni, antyHBe-dodatni, antyHBc-dodatni, HBV DNA-ujemny: nie ma konieczności leczenia przed przeszczepem; wskazane wykonywanie jakościowego badania HBV DNA metodą PCR co 2-3 miesiące, w oczekiwaniu na transplantację wątroby. b. HBsAg-ujemny, antyHBs-dodatni, antyHBc-dodatni, HBV DNA-ujemny: nie ma konieczności leczenia przed przeszczepem; należy monitorować stężenie przeciwciał anty-HBs w surowicy i wykonać szczepienie przeciw HBV w przypadku, gdy stężenie tych przeciwciał jest niższe od 300 IU/ml. Postępowanie z pacjentami z grupy ryzyka wznowy przebytego zakażenia HBV: – pacjenci HBsAg-ujemni, anty-HBc-dodatni, HBV DNA-ujemni lub biorcy przeszczepu od dawcy anty-HBc-dodatniego. – monitorować stężenie anty-HBs, doszczepiać szczepionką anty-HBV w celu utrzymania minimalnego stężenia anty-HBs > 200 IU/ml. Gdy mimo doszczepiania, anty-HBs < 200 IU/ml – podać HBIG. Gdy nie uda się uzyskać ochronnego stężenia anty-HBs (>200 IU/ml) wskazane leczenie lamiwudyną.	Leczenie lamiwudyną zalecane jest wyłącznie w przypadku braku możliwości doszczepiania pacjenta.

4. Wskazanie dowodów naukowych

Analitycy AOTMiT przeprowadzili wyszukiwanie w bazach: PubMed, Embase i Cochrane Library (04.04.2016). Dodatkowo przeszukano strony instytucji publikujących wytyczne kliniczne. Wyszukiwanie ukierunkowano na identyfikację już istniejących niezależnych raportów HTA oraz przeglądów systematycznych. Założono, że jeśli w wyniku systematycznego wyszukiwania nie zostaną zidentyfikowane badania wtórne ani randomizowane badania pierwotne, do analizy włączone zostaną badania eksperymentalne jednoramienne, a w przypadku ich nieodnalezienia badania obserwacyjne i badania typu case series (niekomparatywne) oceniające analizowaną interwencję.

Strategię wyszukiwania w elektronicznych bazach danych dobrano z zachowaniem możliwie najwyższej czułości. Pierwszy etap doboru badań – obejmował selekcję na podstawie abstraktów, drugi – na podstawie pełnych tekstów publikacji. Wybór badań przeprowadzony został w oparciu o szczegółowy protokół, określający kryteria włączenia i wykluczenia z analizy, opracowany przed przystąpieniem do zestawienia danych, przez dwóch niezależnych analityków. W sytuacji spornej wybór rozstrzygany był na drodze konsensusu. W tabeli poniżej przedstawiono kryteria włączenia i wykluczenia publikacji.

Sprawdzone zostały również publikacje ze źródeł takich jak: odniesienia bibliograficzne zawarte w publikacjach dotyczących badań klinicznych; strony agencji HTA oraz innych organizacji publikujących informacje dotyczące rekomendacji finansowych dla technologii medycznych.

Kwerendy i wyniki przeszukiwania zestawiono w załączniku do niniejszego raportu. Analizę tytułów i abstraktów odnalezionych przeprowadzono zgodnie z diagramem PRISMA.

Tabela 3. Kryteria włączenia do przeglądu literatury

Opis	Komentarz
<u>Populacja</u> : pacjenci po zabiegu transplantacji narządu lub pacjenci z rozpoznaniem chłoniaka i leczeni rytuksymabem, u których stwierdza się przeciwciała anti-HBc total oraz nie stwierdza się HBsAg i HBV DNA.	O ile nie przedstawiono wyników oddzielnie dla ocenianej populacji włączano wyłącznie publikacje, w których udział pacjentów z ocenianym wskazaniem przekraczał 50% całkowitej populacji.
<u>Interwencja</u> : lamiwudyna	O ile nie przedstawiono wyników oddzielnie dla ocenianej interwencji włączano wyłącznie publikacje, w których udział pacjentów, którym podawano ocenianą interwencję przekraczał 50% całkowitej populacji.
<u>Komparator</u> : dowolny refundowany w Polsce w danym wskazaniu lek	Gdyby w wyniku wyszukiwania nie odnaleziono badań bezpośrednio porównujących oceniane interwencje z komparatorem, do analizy włączano by badania bez grupy kontrolnej.
Rodzaj badania: – opracowania wtórne (przeglądy systematyczne), – badania pierwotne o najwyższym poziomie wiarygodności, jeśli nie odnaleziono wiarygodnych i aktualnych przeglądów systematycznych, oraz badania pierwotne niewłączone do odnalezionych przeglądów systematycznych, – serie przypadków, – opisy przypadków. Do analizy włączano wyłącznie publikacje pełnotekstowe.	Do przeglądu włączano dowody o najwyższym poziomie wiarygodności. Gdyby nie odnaleziono badań komparatywnych z wnioskowaniem o skuteczności i bezpieczeństwie, włączono by prospektywne badania obserwacyjne bez grupy kontrolnej (I/II fazy). Gdyby nie odnaleziono badań obserwacyjnych II fazy, włączono by inne badania, opisy serii przypadków oraz opisy przypadków.
<u>Punkty końcowe</u> : Włączone zostaną badania, w których analizowane będą następujące istotne klinicznie punkty końcowe: przeżycie/śmiertelność; nawrót zakażenia HBV; odpowiedź na leczenie, zdarzenia niepożądane, inne.	Wykluczano badania, w których skuteczność oceniano wyłącznie przy użyciu surogatowych punktów końcowych.

4.1. Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządu

Do analizy klinicznej włączono pięć publikacji, stanowiących przeglądy systematyczne literatury oceniające skuteczność lamiwudyna w profilaktyce nawrotu HBV pacjentów po transplantacji narządów. W dwóch publikacjach autorzy przeprowadzili metaanalizę wyników. Dowody skuteczności lamiwudyny nie wykazują

istotnej statystycznie przewagi nad monoterapią HBIg lub nad terapią złożoną lamiwudyna + HBIg w zakresie częstości występowania nawrotu HBV.

Poniżej zestawiono wyniki 5 przeglądów systematycznych literatury włączonych do analizy skuteczności klinicznej lamiwudyny u pacjentów po przeszczepieniu narządu.

Tabela 4. Podsumowanie dowodów naukowych dot. postępowania w leczeniu przewlekłego zapalenia wątroby typu B u pacjentów po przeszczepach dla lamiwudyny (w nawiasie podano referencje badań randomizowanych włączonych do danego przeglądu systematycznego literatury)

Dowody naukowe, metodyka	Wnioski autorów przeglądu dotyczące terapii lamiwudyną
Profilaktyka reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów po przeszczepach. Przegląd systematyczny i metaanaliza Zhang 2013. Nie sprecyzowano przedziału czasowego, którym objęto wyszukiwanie publikacji. Przeszukano bazy: EMBSAE, PubMed, Cochrane. Do metaanalizy włączono 4 badania z randomizacją (162 pacjentów) (Buti 2003, Buti 2007, Park 2002, Lee 2001).	Porównywano następujące strategie leczenia: monoterapia HBIg vs. monoterapia lamiwudyną vs. terapia złożona lamiwudyna + HBIg (metaanaliza sieciowa). Nie wykazano różnic istotnych statystycznie w ocenie RR dla nawrotu HBV. Skumulowane prawdopodobieństwo wystąpienia nawrotu HBV dla ocenianych interwencji wyniosło odpowiednio (całkowite prawdopodobieństwo wystąpienia reaktywacji; prawdopodobieństwo wystąpienia reaktywacji HBV w ciągu jednego roku obserwacji): HBIg (18%; 1%), lamiwudyna (32%; 42%), lamiwudyna + HBIg (50%; 57%)
Porównanie różnych strategii profilaktyki reaktywacji zakażeń HBV u pacjentów po przeszczepieniu wątroby. Przegląd systematyczny Saab 2010. Wyszukiwaniem objęto publikacje wydane do końca czerwca 2009. Przeszukano bazy: MEDLINE, Cochrane Do przeglądu włączono 13 badań bez randomizacji.	Dowody naukowe nie pozwalają na wykazanie różnicy pomiędzy profilaktyką łączoną HBIg z lamiwudyną a monoterapią lamiwudyną u pacjentów HBV DNA (-), którym przeszczepiono HBcAb(+) wątrobę. Monoterapia lamiwudyną wykazała podobną skuteczność przy dużo niższym koszcie w porównaniu z terapią łączoną. Zaleca się stosowanie monoterapii lamiwudyną, w związku z jej niższą ceną przy skuteczności porównywalnej z terapią łączoną HBIg z lamiwudyną.
Lamiwudyna i adefowir w monoterapii lub terapii złożonej z immunoglobuliną w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów po przeszczepieniu wątroby. Przegląd systematyczny The Cochrane Collaboration, Katz 2010. Wyszukiwaniem objęto publikacje wydane do końca lutego 2010. Przeszukano bazy: EMBASE, MEDLINE, Cochrane, SCI Expanded Do przeglądu włączono 4 badania z randomizacją (136 pacjentów) (Park 2002, Naoumov 2001, Buti 2003, Angus 2008).	Dwa z włączonych badań porównywały skuteczność monoterapii lamiwudyną vs. HBIg. Głównymi punktami końcowymi ocenianymi w przeglądzie były: śmiertelność oraz wykrycie HBsAg w surowicy. Nie wykazano różnic istotnych statystycznie między interwencjami w jakimkolwiek punkcie końcowym. Z uwagi na wysoką heterogeniczność wyników ków odstąpiono od wykonania metaanalizy. Śmiertelność całkowita była niższa w grupie lamiwudyny w porównaniu z grupą HBIg (brak różnic istotnych statystycznie) RR=0,48, 95%CI:0,21–1,09. Żaden ze zgonów nie był związany z wystąpieniem reaktywacji HBV (Park 2002). Nie odnotowano żadnych przypadków śmiertelnych w grupie lamiwudyny ani HBIg, w przypadku gdy interwencje były podawane po 6 miesiącach wstępnego stosowania HBIg (Naoumov 2001). Terapia łączona analogami nukleozydów i HBIg jest uznana za postępowanie standardowe po transplantacji wątroby.
Lamiwudyna w monoterapii lub terapii złożonej z immunoglobuliną w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów po przeszczepieniu wątroby. Przegląd systematyczny Chen 2010. Wyszukiwaniem objęto publikacje wydane do końca marca 2007. Przeszukano bazy: EMBASE, PubMed, CBMdisc, Cochrane, inne Do przeglądu włączono dwa badania z randomizacją (Park 2002, Lee 2001) oraz 44 badania bez randomizacji (7 prospektywnych i 37 retrospektywnych)	Długoterminowa profilaktyka HBIg lub lamiwudyną może zredukować ryzyko R-HBV Skuteczność monoterapii HBIg w zapobieganiu R-HBV była zróżnicowana i wynosiła od 3,7% do 65%. Skuteczność monoterapii lamiwudyną w zapobieganiu R-HBV była zróżnicowana i wynosiła od 3,8% do 40,4%. Zgodnie z wnioskami autorów długoterminowa profilaktyka wysoką dawką HBIg połączoną z lamiwudyną może zredukować ryzyko R-HBV do mniej niż 10%.
Lamiwudyna w monoterapii lub terapii złożonej z immunoglobuliną w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów po przeszczepieniu wątroby. Przegląd systematyczny i metaanaliza Rao 2009. Wyszukiwaniem objęto publikacje wydane do końca kwietnia 2008. Przeszukano bazy: EMBASE, MEDLINE, BIOSIS, CINAHL, CNKI i DERWENT Do analizy włączono 6 badań randomizowanych. Jedno z badań miało szczegółowo opisaną metodę randomizacji.	Lamiwudyna i HBIg są rekomendowane w profilaktyce R-HBV i leczeniu lekoopornego zakażenia HBV. Nie zauważono istotnej różnicy pomiędzy dwiema terapiami (punktu końcowe: zgon, odrzucenie przeszczepu). Wykazano istotną statystycznie różnicę w ryzyku wystąpienia nawrotu HBV dla porównania monoterapii lamiwudyna vs. lamiwudyna + HBIg na korzyść terapii złożonej, RR=0,38, 95% CI: 0,25–0,58.

Ponadto odnaleziono pierwotne badania kliniczne, które zostały włączone do przedstawionych powyżej przeglądów systematycznych literatury, których dane bibliograficzne zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Badania pierwotne.

Dane bibliograficzne publikacji	Liczba pacjentów
Chang, M. S. 2013. Prevention of de novo hepatitis B in recipients of core antibody-positive livers with lamivudine and other nucleos(t)ides: A 12-year experience. <i>Transplantation</i> 95:960–965.	119
Vizzini, G. 2011. Lamivudine monophylaxis for de novo HBV infection in HBsAg-negative recipients with HBcAb-positive liver grafts. <i>Clinical Transplantation</i> 25:E77–E81.	45
Chotiyaputta, W. 2010. Long-term efficacy of nucleoside monotherapy in preventing HBV infection in HBsAg-negative recipients of anti-HBc-positive donor livers. <i>Hepatology International</i> 4:707–715.	20
Prakoso, E. 2006. Long-term lamivudine monotherapy prevents development of hepatitis B virus infection in hepatitis B surface-antigen negative liver transplant recipients from hepatitis B core-antibody-positive donors. <i>Clinical Transplantation</i> 20:369–373.	18
Yaprak, O., M. Dayangac, D. Balci, T. Demirbas, Y. Yuzer, and Y. Tokat. 2010. Use of livers from hepatitis B core antibody positive donors in living donor liver transplantation. <i>Hepatogastroenterology</i> 57:1268–1271.	18
Kobak, A. C. 2007. Living Donor Liver Transplantation From Hepatitis B Core Antibody Positive Donors. <i>Transplantation Proceedings</i> 39:1488–1490.	16
Xi, Z. F. 2013. De novo hepatitis B virus infection from anti-HBc-positive donors in pediatric living donor liver transplantation. <i>Journal of Digestive Diseases</i> 14:439–445.	11
Harzallah, K., W. Haddad, M. Haloues, K. El, I, N. B. Romdhane, H. B. Abdallah, R. Bouali, M. N. Abdelli, J. Hmida, and J. Manaa. 2013. Pre-emptive treatment of hepatitis B infection by lamivudine in two Tunisian renal transplant recipients. <i>Saudi J. Kidney Dis. Transpl.</i> 24:1195–1198.	2

4.2. Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem

W odnalezionych analizach retrospektywnych reaktywacja wirusa HBV występowała u 4% do 66,7% pacjentów. Wyższe odsetki reaktywacji wirusa obserwowano u pacjentów HBsAg-dodatnich, niższe u pacjentów HBsAg-ujemnych. W jedynym włączonym do analizy badaniu randomizowanym Vigano 2015, opublikowanym w postaci abstraktu konferencyjnego, do którego włączono 67 pacjentów HBsAg-negatywnych, anty-HBc-pozytywnych, u żadnego z pacjentów nie odnotowano reaktywacji wirusa HBV w trakcie prowadzenia profilaktyki lamiwudyną w medianie czasu obserwacji 20 miesięcy.

W ramach przeglądu systematycznego literatury odnaleziono następujące analizy retrospektywne spełniające kryteria włączenia. Nie odnaleziono publikacji wyższej jakości.

Tabela 6. Analizy retrospektywne.

Dane bibliograficzne publikacji	Liczba pacjentów
Chen XQ, Peng JW, Lin GN, Li M, Xia ZJ. 2012. The effect of prophylactic lamivudine on hepatitis B virus reactivation in HBsAg-positive patients with diffuse large B-cell lymphoma undergoing prolonged rituximab therapy. <i>Medical Oncology</i> 29: 1237–41.	50
Kim, J. S. 2007. Long-term outcome after prophylactic lamivudine treatment of hepatitis B virus reactivation in non-Hodgkin's lymphoma. <i>Yonsei Medical Journal</i> 48:78–89.	24
Kim, S. J., C. Hsu, Y. Q. Song, K. Tay, X. N. Hong, J. Cao, J. S. Kim, H. S. Eom, J. H. Lee, J. Zhu, K. M. Chang, A. H. Reksodiputro, D. Tan, Y. T. Goh, J. Lee, T. Intragumtornchai, W. J. Chng, A. L. Cheng, S. T. Lim, C. Suh, Y. L. Kwong, and W. S. Kim. 2013. Hepatitis B virus reactivation in B-cell lymphoma patients treated with rituximab: analysis from the Asia Lymphoma Study Group. <i>Eur. J. Cancer</i> 49:3486–3496.	162
Li, H.-R. 2011. Comparison of entecavir and lamivudine in preventing hepatitis B reactivation in lymphoma patients during chemotherapy. <i>Journal of Viral Hepatitis</i> 18:877–883.	54
Tsutsumi, Y. 2009. Analysis of reactivation of hepatitis B virus in the treatment of B cell non-Hodgkin's lymphoma in Hokkaido. <i>Annals of Hematology</i> 88:375–377.	25
Wang, Y. H., L. Fan, L. Wang, R. Zhang, J. Xu, C. Fang, J. Y. Li, and W. Xu. 2013. Efficacy of prophylactic lamivudine to prevent hepatitis B virus reactivation in B-cell lymphoma treated with rituximab-containing chemotherapy. <i>Support. Care Cancer</i> 21:1265–1271.	69
Yeo W, Chan TC, Leung NWY, 2009. Hepatitis B virus reactivation in lymphoma patients with prior resolved hepatitis B undergoing anticancer therapy with or without rituximab. <i>Journal of Clinical Oncology</i> 27:605–11.	24

Poniżej zestawiono wyniki analiz retrospektywnych dla punktu końcowego reaktywacja zakażenia HBV.

Tabela 7. Wyniki analiz retrospektywnych dla punktu końcowego reaktywacja zakażenia HBV.

ID badania	Liczba pacjentów	Czas trwania terapii lamiwudyną	Reaktywacja HBV (%)
Chen 2012	50: profilaktyka (A), brak profilaktyki (B)	b.d.	A: 13,3%, B: 60%
Kim 2007	24	Do 12 miesięcy zakończeniu chemioterapii	4%
Kim 2013	162	6–35 miesięcy	27,8% (45/162)
Li 2011	54: entecawir (34, A), lamiwudyna (20, B)	Do 6 miesięcy zakończeniu chemioterapii	A: 0%; B:12,4%
Tsutsumi 2009	25	b.d.	16 % (4/25)
Wang 2013	A: HBsAg(+): (38); B: HBsAg(-): (31)	7–17 miesięcy	A: 15,8% (6/38) B: 6,5% (2/31)
Yeo 2009	24: profilaktyka (15, A), brak profilaktyki (9, B)	Do 8 tygodni zakończeniu chemioterapii	A: 66,7%, B: 55,5%

Ponadto odnaleziono serie przypadków i opisy przypadków spełniające kryteria włączenia do przeglądu, które zestawiono w załącznikach do niniejszego raportu (Rozdział 7.5.).

Ponadto ekspert w swojej opinii wskazał wyniki badania randomizowanego, w którym oceniano skuteczność profilaktyki reaktywacji HBV lamiwudyną, które zostało opublikowane w ramach abstraktu konferencyjnego (Vigano 2015). Do badania włączono 67 pacjentów HBsAg-negatywnych, anty-HBc-pozytywnych, poddawanych chemioterapii z użyciem rytuksymabu. Lamiwudyna stosowana była przez 20 miesięcy (zakres: 5–34 miesiące). U żadnego z pacjentów nie odnotowano reaktywacji wirusa HBV w medianie czasu obserwacji 20 miesięcy (zakres: 2–60 miesięcy).

4.3. Bezpieczeństwo stosowania

Informacje o bezpieczeństwie na podstawie ChPL Zeffix

Występowanie działań niepożądanych i nieprawidłowych wyników badań laboratoryjnych (z wyjątkiem zwiększenia aktywności AIAT i CK, patrz poniżej) było podobne w grupie placebo i u pacjentów leczonych lamiwudyną. Najczęściej obserwowanymi działaniami niepożądanymi były: złe samopoczucie i zmęczenie, zakażenia dróg oddechowych, dyskomfort w obrębie gardła i migdałków, bóle głowy, dyskomfort i bóle brzucha, nudności, wymioty i biegunka.

Działania niepożądane są wymienione poniżej w zależności od układów i narządów oraz częstości występowania. Kryteria częstości są przypisane jedynie do tych działań niepożądanych, które uznano za co najmniej prawdopodobnie związane przyczynowo ze stosowaniem lamiwudyny. Częstości występowania są określone jako: bardzo często ($\geq 1/10$), często ($\geq 1/100$ do $< 1/10$), niezbyt często ($\geq 1/1000$ do $< 1/100$), rzadko ($\geq 1/10\ 000$ do $< 1/1000$), bardzo rzadko ($< 1/10\ 000$) i nieznana (częstość nie może być określona na podstawie dostępnych danych).

Kryteria częstości przypisane poniżej do działań niepożądanych oparte są głównie na doświadczeniu z badań klinicznych, w których uczestniczyło 1171 pacjentów z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B otrzymujących lamiwudynę w dawce 100 mg.

- Zaburzenia krwi i układu chłonnego: Trombocytopenia (częstość nieznana)
- Zaburzenia układu immunologicznego: Obrzęk naczynioruchowy (rzadko)
- Zaburzenia wątroby i dróg żółciowych: Zwiększenie aktywności AIAT (bardzo często). Zaostrzenie zapalenia wątroby, wykrywane głównie jako zwiększenie aktywności AIAT, zgłaszano zarówno w czasie podawania lamiwudyny, jak i po jej odstawieniu. Większość przypadków była samoograniczająca się, aczkolwiek w bardzo rzadkich przypadkach obserwowano zgony.
- Zaburzenia skóry i tkanki podskórnej: Wysypka, świąd (często)

- Zaburzenia mięśniowo-szkieletowe i tkanki łącznej: Zwiększenie aktywności CK (często); Choroby mięśni, w tym bóle i kurcze mięśniowe (często); Rozpad mięśni poprzecznie prążkowanych (częstość nieznana)

Dzieci i młodzież:

Na podstawie ograniczonych danych dotyczących dzieci w wieku od 2 do 17 lat nie zidentyfikowano nowych kwestii dotyczących bezpieczeństwa, w porównaniu do dorosłych.

Inne szczególne grupy pacjentów:

U pacjentów z zakażeniem wirusem HIV stwierdzono przypadki zapalenia trzustki i obwodowej neuropatii (lub parestezji). U pacjentów z przewlekłym zapaleniem wątroby typu B nie obserwowano różnic w częstości występowania tych działań niepożądanych pomiędzy grupą pacjentów leczonych lamiwudyną i grupą pacjentów otrzymujących placebo.

W trakcie leczenia pacjentów zakażonych wirusem HIV kombinacją analogów nukleozydów stwierdzano przypadki kwasicy mleczanowej, czasami śmiertelne, zazwyczaj związane z ciężką hepatomegalią i stłuszczeniem wątroby. Rzadko donoszono o występowaniu kwasicy mleczanowej u pacjentów z zapaleniem wątroby typu B otrzymującym lamiwudynę.

4.4. Opinia ekspercka

Poniżej przedstawiono opinię ekspercką dotyczącą zasadności finansowania lamiwudyny.

Tabela 8. Opinia ekspercka:

Pytanie	Opinia ekspercka
Przyczyny, dla których wnioskowana technologia powinna być finansowana ze środków publicznych	Lamiwudyna redukuje ryzyko reaktywacji zakażenia HBV u osób po przeszczepieniu wątroby i poddawanych immunosupresji. Reaktywacja ta może być przyczyną niewydolności wątroby i zgonu chorego. Niewydolność wątroby może być przyczyną utraty przeszczepionego narządu, a u chorych leczonych rytuksymabem – często zmusza do przerwania leczenia choroby zasadniczej. Lamiwudyna nie jest najskuteczniejszym preparatem hamującym replikację HBV ale jest najtańszym.
Przyczyny, dla których wnioskowana technologia nie powinna być finansowana ze środków publicznych	Nie ma takich przyczyn.
Własne stanowisko w kwestii finansowania ze środków publicznych ocenianej technologii we wskazaniu podanym na początku formularza.	Osoby po przeszczepach i poddawane immunosupresji zakażone HBV lub po przebyciu tego zakażenia powinny otrzymywać lek zapobiegający reaktywacji zakażenia. Lamiwudyna jest lekiem najtańszym i w wielu wypadkach wystarczającym. Stosowanie tego preparatu powinno być wydłużone do 12 miesięcy po zaprzestaniu leczenia immunosupresyjnego, a wskazania powinny zostać rozszerzone na inne grupy/rodzaje leczenia immunosupresyjnego (leczenie biologiczne, steroidy podawane dłużej niż 2 tyg.)
Skuteczność kliniczna i praktyczna ocenianej technologii	Skuteczność podawania lamiwudyny w w/w wskazaniach oceniana była w nielicznych badaniach. Vigano i wsp. podawali lamiwudynę 1 rok po zakończeniu leczenia rytuksymabem – nie obserwowali reaktywacji. W mojej praktyce klinicznej, nie obserwowałam chorych z reaktywacją HBV, którzy otrzymywali LAM natomiast leczylismy wielu (ok. 30) chorych z reaktywacją HBV bez profilaktyki lekowej. Vigano i wsp. Lamivudine prophylaxis prevents hepatitis B reactivation in HBsAg negative, anti-HBc positive patients undergoing rituximab-based chemotherapy for non-hodkin's B cell lymphoma. Digestive and Liver Disease 47S(2015)e43–e66 (abstrakt konferencyjny)
Bezpieczeństwo stosowania ocenianej technologii	Lamiwudyna jest lekiem bezpiecznym i dobrze tolerowanym.
Relacja korzyści zdrowotnych do ryzyka stosowania ocenianej technologii	Stosowanie lamiwudyny w w/w wskazaniach brak ryzyka jednoznacznie określają relacje korzyści zdrowotnych.
Wpływ finansowania przedmiotowej technologii	Lamiwudyna jest lekiem stosunkowo tanim najtańszym lekiem hamującym

Pytanie	Opinia ekspercka
na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców	replikację HBV) a jej stosowanie wymaga jedynie określania skuteczności leczenia.
Proszę wskazać alternatywną technologię medyczną oraz jej efektywności kliniczną i bezpieczeństwo stosowania	Alternatywa technologia medyczna jest stosowanie leków o wyższym potencjale hamowania replikacji HBV a przede wszystkim o mniejszym ryzyku rozwoju oporności – czyli Entekawir i Tenofowir – leki te powinny być dostępne dla chorych po przeszczepach (zwłaszcza wątroby), u których leczenie trwa dożywotnio.
Proszę o wskazanie ewentualnych dodatkowych uwag, które nie zostały ujęte w poprzednich punktach formularza.	Program terapeutyczny powinien obejmować także inne grupy chorych leczonych immunosupresyjnie z obecnością markerów przebytego HBV.
Dawkowanie/droga podania, czas leczenia, schemat terapii, ewentualne inne istotne informacje, odnoszące się do stosowania przedmiotowych technologii w przedmiotowych wskazaniach.	Dawkowanie/droga podania: 100 mg doustnie Czas leczenia: U chorych po przeszczepach – dożywotnio, u chorych leczonych rytuksymabem – ok 1 roku Schemat terapii: 1x 1 tabletką
Liczba osób w Polsce z przedmiotowym wskazaniem (chorobowość), liczbę nowych przypadków danego wskazania w ciągu roku (zapadalność) oraz szacowaną liczbę, ewentualnie odsetek osób, u których stosowane są oceniane technologie	Brak danych

5. Wpływ na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców

5.1. Aktualny stan finansowania ze środków publicznych w Polsce

Obecnie w ramach programów lekowych dostępny jest jeden produkt lamiwudyny – Zeffix.

Tabela 9. Aktualny stan finansowania ze środków publicznych lamiwudyny w ramach programów lekowych na podstawie Obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2016 r. w sprawie wykazu refundowanych leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych na dzień 1 maja 2016 r. (Dz. Urz. Min. Zdr. 2015.86).

Nazwa, postać i dawka leku, kod EAN	Grupa limitowa	Urzędowa cena zbytu	Cena hurtowa brutto	Limit finansowania	Poziom odpłatności	Dopłata pacjenta
Zeffix, tabl. powl., 100 mg, 28 szt., 5909990479610	1067.0, Lamivudinum	162,00	170,20	170,10	bezpłatny	0,00

5.2. Wydatki na finansowanie ocenianej technologii ze środków publicznych w Polsce

Poniżej przedstawiono oszacowanie wpływu finansowania lamiwudyny w ramach programu lekowego „Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepach lub u świadczeniobiorców z chłoniakami, leczonych rytuksymabem”, w rozbiciu na kody ICD-10, na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców na podstawie danych otrzymanych od Narodowego Funduszu Zdrowia dnia 30.05.2016 r., pismem znak DGL.036.43.2016.

Tabela 10. Oszacowanie wpływu finansowania lamiwudyny na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców na podstawie danych otrzymanych od Narodowego Funduszu Zdrowia

Rozpoznanie wg ICD-10	2014			2015			2016*		
	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku
B18	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B18.0	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B18.1	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Rozpoznanie wg ICD-10	2014			2015			2016*		
	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku	Liczba pacjentów	wartość refundacji leku	ilość opakowań leku
B18.8	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B18.9	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B19	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B19.0	■	■	■	■	■	■	■	■	■
B19.9	■	■	■	■	■	■	■	■	■
C82	■	■	■	■	■	■	■	■	■
C83	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Z94	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Suma		■			■			■	

*dane za rok 2016 obejmują okres styczeń–luty

6. Podsumowanie

Przedmiot zlecenia

Na podstawie art. 31n pkt 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.), dnia 30.03.2016 r. pismem znak PLA.4600.215.2016.1.ISU Minister Zdrowia przekazał AOTMiT zlecenie dotyczące przygotowania w terminie do 4.07.2016 r. materiałów analitycznych odnośnie zasadności dalszego finansowania ze środków publicznych wybranych leków, w tym zawierających substancję czynną lamiwudyna, we wskazaniach innych niż wymienione w Charakterystyce Produktu Leczniczego, z uwzględnieniem:

- 1) skuteczności klinicznej i praktycznej,
- 2) bezpieczeństwa stosowania,
- 3) relacji korzyści zdrowotnych do ryzyka stosowania,
- 4) wpływu na wydatki podmiotu zobowiązanego do finansowania świadczeń ze środków publicznych i świadczeniobiorców,
- 5) istnienia alternatywnej technologii medycznej, w rozumieniu ustawy o świadczeniach, oraz jej efektywności klinicznej i bezpieczeństwa stosowania.

Problem zdrowotny

R-HBV jest związana z nasileniem replikacji wirusa w organizmie pacjentów z utajonym lub wyleczonym WZW typu B. R-HBV może zająć spontanicznie, jednak częściej zachodzi na skutek immunosupresyjnej terapii nowotworów, choroby autoimmunologicznej lub po transplantacji organu. Reaktywacja wirusa zazwyczaj powoduje zaostrzenie choroby prowadzące do niewydolności wątroby. Większość przypadków R-HBV ustępuje samoistnie, jednak jeśli immunosupresja jest kontynuowana, możliwe jest wystąpienie przewlekłego zapalenia wątroby, które może prowadzić do uszkodzenia wątroby oraz jej marskości. Najlepiej opisane w literaturze przypadki R-HBV dotyczą osób poddanych chemioterapii w przypadku chłoniaka i białaczki. Zazwyczaj poziom markerów HBV DNA wzrasta w trakcie chemioterapii, po czym następuje zaostrzenie choroby i spadek poziomu markerów HBV DNA.

Interwencja oceniana

Trójfosforan lamiwudyny działa, jako substrat dla wirusowej polimerazy HBV. Dalsze tworzenie się wirusowego DNA jest blokowane przez włączenie trójfosforanu lamiwudyny do łańcucha i wynikające z tego zakończenie jego powstawania. Trójfosforan lamiwudyny nie wpływa na prawidłowy metabolizm komórkowy dezoksynukleotydów. Jest on również tylko słabym inhibitorem α i β polimeraz DNA ssaków. Ponadto trójfosforan lamiwudyny ma niewielki wpływ na zawartość komórkowego DNA ssaków.

Zeffix jest wskazany w leczeniu przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B u dorosłych: z wyrównaną chorobą wątroby z objawami czynnej replikacji wirusa, trwale podwyższoną aktywnością aminotransferazy alaninowej w surowicy (AIAT) i histologicznym potwierdzeniem czynnego stanu zapalnego

w wątrobie i (lub) zwłóknienia. Rozpoczęcie leczenia lamiwudyną powinno być rozważane wyłącznie wtedy, gdy zastosowanie innego leku przeciwwirusowego o wyższej barierze wystąpienia genetycznej oporności nie jest dostępne lub właściwe.

Interwencje alternatywne

Świadczeniami alternatywnymi do stosowania lamiwudyny mogłyby być inne analogi nukleozydów i nukleotydów. Jednak obecnie żaden z tych leków nie jest refundowany w przedmiotowych wskazaniach. Jediną dostępną i refundowaną w Polsce technologią alternatywną, która stanowi komparator dla lamiwudyny jest podanie immunoglobuliny HBIg, które realizowane może być jedynie w ramach JGP.

Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepach

Do analizy klinicznej włączono pięć publikacji, stanowiących przeglądy systematyczne literatury oceniających skuteczność lamiwudyna w profilaktyce nawrotu HBV pacjentów po transplantacji narządów. W dwóch publikacjach autorzy przeprowadzili metaanalizę wyników. Dowody skuteczności lamiwudyny nie wykazują istotnej statystycznie przewagi nad monoterapią HBIg lub nad terapią złożoną lamiwudyna + HBIg w zakresie częstości występowania nawrotu HBV.

Skuteczność praktyczna i kliniczna: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem

W odnalezionych analizach retrospektywnych (7 badań) reaktywacja wirusa HBV występowała u od 4% do 66,7% pacjentów. Wyższe odsetki reaktywacji wirusa obserwowano u pacjentów HBsAg-dodatnich, niższe u pacjentów HBsAg-ujemnych. W jedynym włączonym do analizy badaniu randomizowanym Viganò 2015, opublikowanym w postaci abstraktu konferencyjnego, do którego włączono 67 pacjentów HBsAg-negatywnych, anty-HBc-pozytywnych, u żadnego z pacjentów nie odnotowano reaktywacji wirusa HBV w medianie czasu obserwacji 20 miesięcy.

Bezpieczeństwo

Najczęściej obserwowanymi działaniami niepożądanymi były: złe samopoczucie i zmęczenie, zakażenia dróg oddechowych, dyskomfort w obrębie gardła i migdałków, bóle głowy, dyskomfort i bóle brzucha, nudności, wymioty i biegunka.

Rekomendacje i wytyczne kliniczne

W ramach przeglądu rekomendacji i wytycznych klinicznych dotyczących profilaktyki reaktywacji zakażenia HBV odnaleziono łącznie 5 rekomendacji dotyczących populacji pacjentów z chłoniakami, leczonych rytuksymabem oraz 7 rekomendacji dotyczących populacji pacjentów po przeszczepieniu narządu. Lamiwudyna jest zalecana w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV, u pacjentów z grupy niskiego ryzyka wystąpienia reaktywacji wirusa (pacjenci HBsAg-ujemni po przeszczepieniu narządu lub pacjenci z chłoniakami leczeni rytuksymabem). Lamiwudyna zalecana jest głównie z uwagi na niski koszt stosowania i zadowalającą skuteczność profilaktyki. Część wytycznych nie zaleca lamiwudyny w profilaktyce reaktywacji zakażenia HBV u pacjentów z grupy podwyższonego ryzyka wystąpienia tejże reaktywacji (pacjenci HBsAg-dodatni, z chłoniakami leczeni rytuksymabem) z uwagi na ryzyko rozwinięcia oporności na lek (mutacja YMDD).

7. Załączniki

7.1. Wcześniejsze opracowania Agencji

Opracowanie nr: AOTM-RK-4042-26/APe/2012: Leki stosowane w ramach programu lekowego, we wskazaniach odmiennych niż określone w Charakterystyce Produktu Leczniczego: lamiwudyna. Warszawa, sierpień 2012. Opracowanie dotyczy lamiwudyny stosowanej w ramach „leczenia przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B (...) u pacjentów po przeszczepach oraz poddawanych chemioterapii”.

7.2. Strategie wyszukiwania publikacji: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem

PubMed 04.04.2016

ID	Kwerenda	Trafienia
44	Search (((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation) OR "Transplantation"[Mesh])) AND (((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh])))	1021
43	Search (((((((("Lymphoma"[Mesh] OR Lymphoma) OR Sarcoma) OR Sarcom*)) AND (((Zytux) OR MabThera) OR Rituxan) OR Rituximab)))) AND (((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh])))	40
42	Search (((((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation) OR "Transplantation"[Mesh])) OR (((((((("Lymphoma"[Mesh] OR Lymphoma) OR Sarcoma) OR Sarcom*)) AND (((Zytux) OR MabThera) OR Rituxan) OR Rituximab)))) AND (((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh])))	1057
41	Search (((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation) OR "Transplantation"[Mesh])) OR (((((((("Lymphoma"[Mesh] OR Lymphoma) OR Sarcoma) OR Sarcom*)) AND (((Zytux) OR MabThera) OR Rituxan) OR Rituximab))))	706886
40	Search (((((((("Lymphoma"[Mesh] OR Lymphoma) OR Sarcoma) OR Sarcom*)) AND (((Zytux) OR MabThera) OR Rituxan) OR Rituximab))	7167
39	Search (((Zytux) OR MabThera) OR Rituxan) OR Rituximab	15568
38	Search Zytux	0
37	Search MabThera	15531
36	Search Rituxan	15558
35	Search Rituximab	15521
34	Search (((("Lymphoma"[Mesh] OR Lymphoma) OR Sarcoma) OR Sarcom*)	380873
33	Search Sarcom*	117859
32	Search Sarcoma	154586
26	Search Lymphom*	210988
24	Search Lymphoma	224199
23	Search "Lymphoma"[Mesh]	152892
20	Search (((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation) OR "Transplantation"[Mesh])	701180
19	Search Transplant*	680383
18	Search Transplant	686111
17	Search Transplantation	631548
16	Search "Transplantation"[Mesh]	440106
13	Search (((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh]))	4763
12	Search ((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine	8837
11	Search Epiriv-HBV	4
10	Search Epiriv	8837
9	Search Lamivudine	8823
8	Search (Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh]	83689
7	Search Hepatitis B	83689
5	Search "Hepatitis B"[Mesh]	49167

Ovid 04.04.2016

ID	Kwerenda	Trafienia
1	exp Hepatitis B/	69870
2	Hepatitis B.af.	107438
3	1 or 2	107438
4	Lamivudine.af.	32395
5	Epiriv.af.	1297

ID	Kwerenda	Trafienia
6	Eпивir-HBV.af.	53
7	4 or 5 or 6	32400
8	3 and 7	11976
9	exp transplantation/	737162
10	Transplantation.af.	628643
11	Transplant.af.	231024
12	"Transplant*".af.	700572
13	9 or 10 or 11 or 12	887798
14	exp lymphoma/	193893
15	Lymphoma.af.	211541
16	"Lymphom*".af.	218307
17	"Sarcom*".af.	104424
18	Sarcoma.af.	86554
19	14 or 15 or 16 or 17 or 18	324098
20	Rituximab.af.	52473
21	Rituxan.af.	2750
22	MabThera.af.	1881
23	Zytux.af.	5
24	20 or 21 or 22 or 23	52506
25	19 and 24	24888
26	13 or 25	905658
27	8 and 26	3043
28	8 and 13	2850
29	8 and 25	280

Cochrane 04.04.2016

ID	Kwerenda	Trafienia
1	MeSH descriptor: [Hepatitis B] explode all trees	2111
2	Hepatitis B (Word variations have been searched)	8130
3	1 or 2	8130
4	Lamivudine or Epivir or Epivir-HBV (Word variations have been searched)	2167
5	4 and 3	980
6	MeSH descriptor: [Transplantation] explode all trees	11482
7	Transplantation or Transplant and Transplant* (Word variations have been searched)	26533
8	6 or 7	27020
9	MeSH descriptor: [Lymphoma] explode all trees	2294
10	Lymphoma or Lymphom* or Sarcoma or Sarcom* (Word variations have been searched)	8008
11	9 or 10	8335
12	Rituximab or Rituxan or MabThera or Zytux (Word variations have been searched)	1620
13	11 and 12	913
14	13 or 8	27763
15	14 and 5	130
16	5 and 8	122
17	5 and 13	10

7.3. Strategie wyszukiwania publikacji: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządu

PubMed 04.04.2016

ID	Kwerenda	Trafienia
20	Search (("Organ Transplantation"[Mesh]) OR ((((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation)))) AND ((((((organ) OR pancreas) OR ((lung) OR lungs)) OR liver) OR kidney) OR heart)))) AND ((((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh]))) Filters: Polish; English	856
19	Search (("Organ Transplantation"[Mesh]) OR ((((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation)))) AND ((((((organ) OR pancreas) OR ((lung) OR lungs)) OR liver) OR kidney) OR heart)))) AND ((((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh])))	956
18	Search ("Organ Transplantation"[Mesh]) OR ((((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation)))) AND ((((((organ) OR pancreas) OR ((lung) OR lungs)) OR liver) OR kidney) OR heart))	328821
17	Search ((((((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation)))) AND ((((((organ) OR pancreas) OR ((lung) OR lungs)) OR liver) OR kidney) OR heart))	328292
16	Search (((Transplant* OR Transplant) OR Transplantation))	704991
15	Search (((((organ) OR pancreas) OR ((lung) OR lungs)) OR liver) OR kidney) OR heart	3738638
14	Search organ	412295
13	Search pancreas	160006
12	Search (lung) OR lungs	768986
11	Search liver	966449
10	Search kidney	742687
9	Search heart	1254213
8	Search ((((((Epiriv-HBV) OR Epiriv) OR Lamivudine)) AND ((Hepatitis B) OR "Hepatitis B"[Mesh])))	4784
7	Search "Organ Transplantation"[Mesh]	179571

Ovid 04.04.2016

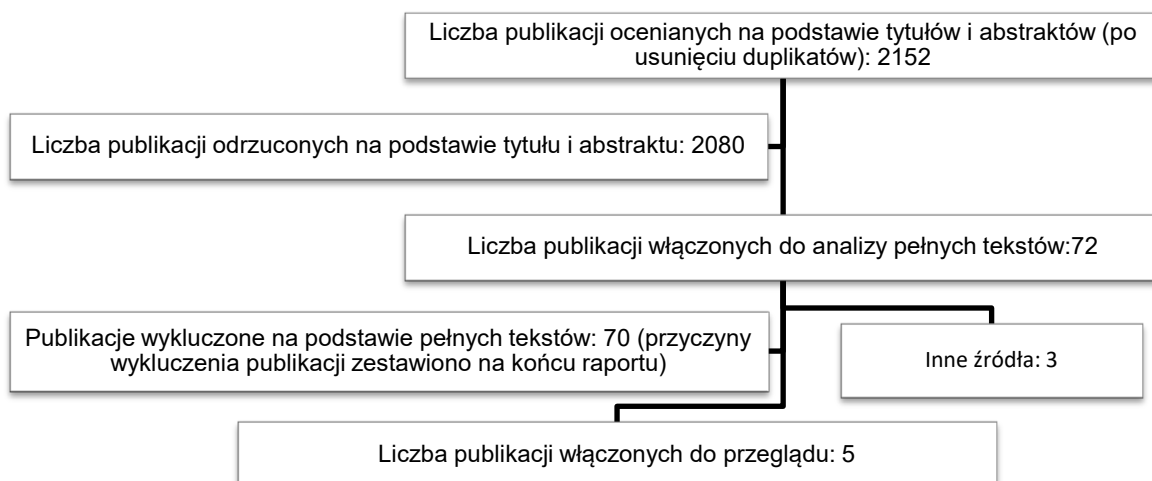
ID	Kwerenda	Trafienia
1	exp lamivudine/	29113
2	Epiriv-HBV.af.	53
3	Epiriv.af.	1298
4	Lamivudine.af.	32599
5	1 or 2 or 3 or 4	32605
6	exp hepatitis B/	70488
7	Hepatitis B.af.	108383
8	6 or 7	108383
9	exp organ transplantation/	279594
10	heart.af.	1666405
11	kidney.af.	804412
12	liver.af.	965496
13	lung.af.	1063185
14	lungs.af.	94891
15	pancreas.af.	231877
16	organ.af.	382430
17	10 or 11 or 12 or 13 or 14 or 15 or 16	4236408
18	"Transplant*".af.	710406
19	Transplant.af.	234683
20	Transplantation.af.	637473
21	18 or 19 or 20	710406
22	17 and 21	418743

ID	Kwerenda	Trafienia
23	9 or 22	425111
24	5 and 8 and 23	2714
25	limit 24 to (english or polish)	2503
26	limit 25 to (conference abstract or conference paper or conference proceeding or "conference review")	534
27	25 not 26	1969

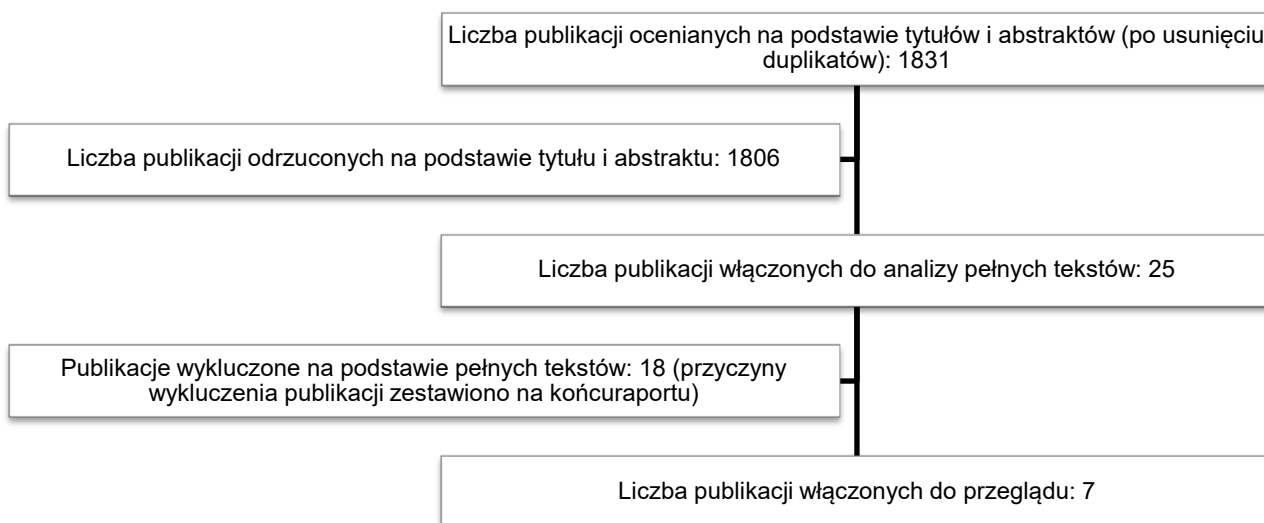
Cochrane 04.04.2016

ID	Kwerenda	Trafienia
1	MeSH descriptor: [Lamivudine] explode all trees	923
2	Epirivir-HBV or Epirivir or Lamivudine (Word variations have been searched)	2183
3	1 or 2	2183
4	MeSH descriptor: [Hepatitis B] explode all trees	2106
5	Hepatitis B (Word variations have been searched)	8192
6	4 or 5	8192
7	MeSH descriptor: [Organ Transplantation] explode all trees	5749
8	heart or kidney or liver or lung or lungs (Word variations have been searched)	174667
9	pancreas or organ (Word variations have been searched)	16294
10	8 or 9	184150
11	Transplant* or Transplant or Transplantation (Word variations have been searched)	26788
12	10 and 11	15222
13	7 or 12	15225
14	3 and 6 and 13	122

7.4. Diagram metodologii dotyczącej włączania badań: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządu

7.5. Diagram metodologii dotyczącej włączania badań: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem

7.6. Opisy i serie przypadków: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem.

Dane bibliograficzne publikacji	Liczba pacjentów
Acar, K. 2010. Hepatitis B reactivation with fulminant hepatitis during rituximab chemotherapy in a patient with follicular lymphoma. <i>European Journal of General Medicine</i> 7:92-93.	1
Anca, C. 2012. Onset, evolution and treatment response in patients with indolent lymphomas - case reports. <i>Therapeutics, Pharmacology and Clinical Toxicology</i> 16:132-135.	3
Ceccarelli, L. 2012. Late hepatitis B virus reactivation after lamivudine prophylaxis interruption in an anti-HBs-positive and anti-HBc-negative patient treated with rituximab-containing therapy. <i>Journal of Infection</i> 65:180-183.	1
Chew, E., K. Thursky, and J. F. Seymour. 2014. Very late onset hepatitis-B virus reactivation following rituximab despite lamivudine prophylaxis: the need for continued vigilance. <i>Leuk. Lymphoma</i> 55:938-939.	2
Cho, C.-H. 2011. Hepatitis B reactivation induced by Rituximab maintenance therapy for lymphoma. <i>Annals of Hematology</i> 90:111-112.	1
Dai, M.-S. 2004. Delayed hepatitis B virus reactivation after cessation of preemptive lamivudine in lymphoma patients treated with rituximab plus CHOP. <i>Annals of Hematology</i> 83:769-774.	4
Deutsch, M. 2011. Fatal hepatitis B virus reactivation due to a lamivudine mutant despite undetectable initial viral load. <i>European Journal of Gastroenterology and Hepatology</i> 23:109.	1
Dyson, J. K. 2014. Lesson of the month 2: Severe reactivation of hepatitis B after immunosuppressive chemotherapy. <i>Clinical Medicine, Journal of the Royal College of Physicians of London</i> 14:551-555.	1
Garcia-Rodriguez, M. J. 2008. Late reactivation of resolved hepatitis B virus infection: An increasing complication post rituximab-based regimens treatment? <i>American Journal of Hematology</i> 83:673-675.	2
Hamaki, T. 2001. Prophylaxis of hepatitis B reactivation using lamivudine in a patient receiving rituximab. <i>American Journal of Hematology</i> 68:292-294.	1
Hernandez, J. A., R. Diloy, D. Salat, R. N. del, X. Martinez, and J. M. Castellvi. 2003. Fulminant hepatitis subsequent to reactivation of precore mutant hepatitis B virus in a patient with lymphoma treated with chemotherapy and rituximab. <i>Haematologica</i> 88:ECR22.	1
Ikeda, M. 2013. Reactivation of hepatitis B virus in patients receiving chemotherapy. <i>Japanese Journal of Clinical Oncology</i> 43:8-16.	1
Law, J. K. 2006. Fatal postlymphoma chemotherapy hepatitis B reactivation secondary to the emergence of a YMDD mutant strain with lamivudine resistance in a noncirrhotic patient. <i>American Journal of Hematology</i> 81:969-972.	1
Law, J. K., J. K. Ho, P. J. Hoskins, S. R. Erb, U. P. Steinbrecher, and E. M. Yoshida. 2005. Fatal reactivation of hepatitis B post-chemotherapy for lymphoma in a hepatitis B surface antigen-negative, hepatitis B core antibody-positive patient: potential implications for future prophylaxis recommendations. <i>Leuk. Lymphoma</i> 46:1085-1089.	1
Liu, W.-P. 2014. Hepatitis B surface antigen seroconversion after HBV reactivation in non-Hodgkin's lymphoma. <i>World Journal of Gastroenterology</i> 20:5165-5170.	1

Dane bibliograficzne publikacji	Liczba pacjentów
Marino, D. 2008. Fatal HBV-related liver failure during lamivudine therapy in a patient with non-Hodgkin's lymphoma. <i>Tumori</i> 94:748-749.	1
Montineri, A. 2011. Treatment induced seroconversion to HBsAb following HBV reactivation in the immunosuppressed haematology and oncology patient: A clinical survey of 5 cases in Catania, Italy. <i>Journal of Clinical Virology</i> 52:284-287.	5
Noterdaeme, T. 2011. Liver transplantation for acute hepatic failure due to chemotherapy-induced HBV reactivation in lymphoma patients. <i>World Journal of Gastroenterology</i> 17:3069-3072.	2
Ozgonenel, B. 2006. Fulminant hepatitis B following rituximab therapy in a patient with evans syndrome and large B-cell lymphoma. <i>American Journal of Hematology</i> 81:302.	1
Perceau, G. 2006. Late lethal hepatitis B virus reactivation after rituximab treatment of low-grade cutaneous B-cell lymphoma. <i>British Journal of Dermatology</i> 155:1053-1056.	1
Skrabs, C. 2002. Treatment of HBV-carrying lymphoma patients with Rituximab and CHOP: A diagnostic and therapeutic challenge. <i>Leukemia</i> 16:1884-1886.	1
Soong, Y. L. 2005. Hepatitis B reactivation in a patient receiving radiolabeled rituximab. <i>Annals of Hematology</i> 84:61-62.	1
Stange, M. A. 2010. Fulminant hepatic failure due to chemotherapy-induced hepatitis B reactivation: Role of rituximab. <i>Zeitschrift fur Gastroenterologie</i> 48:258-263.	2
Takahashi, T. 2009. A case of lamivudine-sensitive de novo acute hepatitis B induced by rituximab with the CHOP regimen for diffuse large B cell lymphoma. <i>Hepatology International</i> 3:316-322.	1
Tonziello, G. 2013. Transient reactivation of occult hepatitis B virus infection despite lamivudine prophylaxis in a patient treated for non-Hodgkin lymphoma. <i>Infection</i> 41:225-229.	1
Tsianos, E. V. 2009. Splenic marginal zone lymphoma in a patient with chronic hepatitis B. <i>Journal of Gastrointestinal and Liver Diseases</i> 18:511-512.	1
Tsutsumi, Y. 2004. Possible efficacy of lamivudine treatment to prevent hepatitis B virus reactivation due to rituximab therapy in a patient with non-Hodgkin's lymphoma. <i>Annals of Hematology</i> 83:58-60.	1
Tsutsumi, Y., T. Kawamura, S. Saitoh, M. Yamada, S. Obara, T. Miura, H. Kanamori, J. Tanaka, M. Asaka, M. Imamura, and N. Masauzi. 2004. Hepatitis B virus reactivation in a case of non-Hodgkin's lymphoma treated with chemotherapy and rituximab: necessity of prophylaxis for hepatitis B virus reactivation in rituximab therapy. <i>Leuk. Lymphoma</i> 45:627-629.	1
Ueda, Y. 2009. Effective treatment for de novo hepatitis B with nucleotide analogue in patients with hematological malignancies. <i>American Journal of Hematology</i> 84:315-316.	2
Vassiliadis, T. 2004. Prevention of hepatitis B reactivation with lamivudine in hepatitis B virus carriers with hematologic malignancies treated with chemotherapy. <i>Annals of Gastroenterology</i> 17:280-287.	10
Wasmuth, J. C., H. P. Fischer, T. Sauerbruch, and F. L. Dumoulin. 2008. Fatal acute liver failure due to reactivation of hepatitis B following treatment with fludarabine/cyclophosphamide/rituximab for low grade non-Hodgkin's lymphoma. <i>Eur. J. Med. Res.</i> 13:483-486.	1
Westhoff, T. H. 2003. Fatal hepatitis B virus reactivation by an escape mutant following rituximab therapy. <i>Blood</i> 102:1930.	1
Win, L. L., J. Powis, H. Shah, J. J. Feld, and D. K. Wong. 2013. Death from Liver Failure despite Lamivudine Prophylaxis during R-CHOP Chemotherapy due to Rapid Emergence M204 Mutations. <i>Case Reports Hepatol.</i> 2013:454897.	1
Wu, C. 2013. A case of hepatitis B reactivation in an anti-HBs positive, anti-HBc positive non-Hodgkin's lymphoma patient. <i>Virologica Sinica</i> 28:49-52.	1
Yamagata, M. 2007. Fulminant B hepatitis in a surface antigen and hepatitis B DNA-negative patient with diffuse large B-cell lymphoma after CHOP chemotherapy plus rituximab. <i>Leukemia and Lymphoma</i> 48:431-433.	1
Yang, S.-H. 2008. Reactivation of hepatitis B virus during rituximab treatment of a patient with follicular lymphoma. <i>Annals of Hematology</i> 87:325-327.	1
Zell, J. A. 2005. Precore mutant hepatitis B reactivation after treatment with CHOP-rituximab. <i>Anti-Cancer Drugs</i> 16:83-85.	1
SUMA	60

7.7. Publikacje wykluczone na podstawie analizy pełnych tekstów: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców po przeszczepieniu narządów

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Ahn, J. 2011. Prevention of hepatitis B recurrence in liver transplant patients using oral antiviral therapy without long-term hepatitis B immunoglobulin. <i>Hepatitis Monthly</i> 11:638-645.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Alavian, S. M. 2012. Management of hepatitis B virus infection in Liver Transplantation setting the rising concerns and growing hopes, report from 10th Congress of the Iranian Society for Organ Transplantation, 2011, Shiraz, Iran. Hepatitis Monthly 12: no.	Nie sformułowano konkretnych zaleceń.
Ali, H. 2004. Prevention of hepatitis B virus recurrence after living donor liver transplantation. Transplantation Proceedings 36:2764-2767.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Avelino, d. S., V. 2010. Liver transplant from Anti-HBc-positive, HBsAg-negative donor into HBsAg-negative recipient: Is it safe? A systematic review of the literature. Clinical Transplantation 24:735-746.	Profilaktyki infekcji de novo.
Bia, M. 2010. KDOQI US commentary on the 2009 KDIGO clinical practice guideline for the care of kidney transplant recipients. American Journal of Kidney Diseases 56:189-218.	Opinia na temat wytycznych.
Bihl, F. 2010. The new EASL guidelines for the management of chronic hepatitis B infection adapted for Swiss physicians. Swiss Medical Weekly 140:154-159.	Opinia na temat wytycznych.
Bohorquez, H. E. 2013. Liver transplantation in hepatitis B core-negative recipients using livers from hepatitis B core-positive donors: A 13-year experience. Liver Transplantation 19:611-618.	Do badania włączano pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.
Caremani, M., D. Tacconi, P. Giorni, L. Lapini, S. Corradini, and R. Giaccherini. 2007. Clinical management of patients with recurrent viral hepatitis after liver transplantation. J. Ultrasound 10:46-52.	Artykuł poglądowy, brak systematycznego przeglądu literatury.
Castells, L. 2002. Clinical impact and efficacy of lamivudine therapy in De Novo hepatitis B infection after liver transplantation. Liver Transplantation 8 :892-900.	Do badania włączano pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.
Chamorro, C. and M. Aparicio. 2012. Influence of anti-HBc positive organ donor in lung donor selection. Arch. Bronconeumol. 48:320-324.	Badanie ankietowe. Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Chang, M. S. 2011. Hepatitis B and liver transplantation: Update in management before and after transplantation. Current Hepatitis Reports 10:255-261.	Artykuł poglądowy, brak przeglądu systematycznego literatury.
Chen, Y. C., M. K. Chuang, N. K. Chou, N. H. Chi, I. H. Wu, Y. S. Chen, H. Y. Yu, S. C. Huang, C. H. Wang, C. I. Tsao, W. J. Ko, and S. S. Wang. 2012. Twenty-four year single-center experience of hepatitis B virus infection in heart transplantation. Transplant Proc. 44:910-912.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Cholongitas, E. 2010. Liver grafts from anti-hepatitis B core positive donors: A systematic review. Journal of Hepatology 52:272-279.	Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Cholongitas, E. 2010. Liver grafts from anti-hepatitis B core positive donors: A systematic review. Journal of Hepatology 52:272-279.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Cholongitas, E. 2012. Hepatitis B prophylaxis post liver transplantation with newer nucleos(t)ide analogues after hepatitis B immunoglobulin discontinuation. Transplant Infectious Disease 14:479-487.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Cholongitas, E. and G. V. Papatheodoridis. 2013. High genetic barrier nucleos(t)ide analogue(s) for prophylaxis from hepatitis b virus recurrence after liver transplantation: A systematic review. American Journal of Transplantation 13:353-362.	Terapia kombinowana lamiwudyna + Hblg. Niezgodne z PL.
Cholongitas, E. and G. V. Papatheodoridis. 2013. Review of the pharmacological management of hepatitis B viral infection before and after liver transplantation. World J. Gastroenterol. 19:9189-9197.	Artykuł poglądowy, brak systematycznego przeglądu literatury.
Duhart, B. T., Jr., M. R. Honaker, M. H. Shokouh-Amiri, C. A. Riely, S. R. Vera, S. L. Taylor, A. H. Al-jedai, and A. O. Gaber. 2003. Retrospective evaluation of the risk of hepatitis B virus reactivation after transplantation. Transpl. Infect. Dis. 5:126-131.	Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Eisenbach, C., P. Sauer, A. Mehrabi, W. Stremmel, and J. Encke. 2006. Prevention of hepatitis B virus recurrence after liver transplantation. Clin. Transplant 20 Suppl 17:111-116.	Artykuł poglądowy, brak przeglądu systematycznego literatury.
Genda, T. 2013. Prophylaxis for recurrent hepatitis B virus infection following liver transplantation. Hepatology Research 43:65-66.	Artykuł poglądowy, opinia ekspercka.
Grossi, P., G. D. Dalla, M. Furione, M. Vigano, and L. Minoli. 2001. Lamivudine treatment for HBV infection following thoracic organ transplantation. Transplant Proc. 33:1576-1578.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Hegade, V. S., N. Mohammed, M. Aldersley, and S. Riyaz. 2012. Role of antivirals in acute hepatitis B infection; a 5-year experience at a liver transplant centre. Gut 61:A146-A147.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Ishigami, M. 2015. Change of strategies and future perspectives against hepatitis B virus recurrence after liver transplantation. World journal of gastroenterology 21:10290-10298.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Jiang, L. 2009. Current prophylactic strategies against hepatitis B virus recurrence after liver transplantation. World journal of gastroenterology 15:2489-2499.	Niesystematyczny przegląd literatury.

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Jimenez-Perez, M. 2015. Management of hepatitis B virus infection after liver transplantation. World journal of gastroenterology 21:12083-12090.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Knoll, G. A. 2010. Canadian Society of Transplantation and Canadian Society of Nephrology commentary on the 2009 KDIGO clinical practice guideline for the care of kidney transplant recipients. American Journal of Kidney Diseases 56:219-246.	Opinia na temat wytycznych.
Lo, C. M., S. T. Fan, C. L. Liu, C. L. Lai, and J. Wong. 2003. Prophylaxis and treatment of recurrent hepatitis B after liver transplantation. Transplantation 75:S41-S44.	Artykuł poglądowy, brak systematycznego przeglądu literatury.
Mok, S., S. Mohan, K. M. Hunter, Y. R. Wang, and T. A. Judge. 2016. Continued lamivudine for adults with lamivudine-resistant chronic hepatitis B virus infection. Cochrane Database of Systematic Reviews.	Protokół przeglądu systematycznego literatury. Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Na, G. H. 2014. Prevention and risk factors of hepatitis B recurrence after living donor liver transplantation. Journal of Gastroenterology and Hepatology (Australia) 29:151-156.	Stosowano terapię wielolekową w okresie przed- i po-transplantacyjnym. Niezgodne z PL.
Nikolaïdis, N. 2005. Effect of lamivudine treatment in patients with decompensated cirrhosis due to anti-HBe positive/HBeAg-negative chronic hepatitis B. Clinical Transplantation 19:321-326.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Park, S. J., S. W. Pa k, J. H. Do, B. H. Ahn, Y. J. Lim, and J. K. Jang. 2001. Comparison of the Efficacy in HBV Prophylaxis after Liver Transplantation between Lamivudine with One-week HBIg and Long-term High Dose HBIg. Korean Journal of Gastroenterology 37:26-34.	Do badania włączano pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.
Perrillo, R. 2009. Hepatitis B virus prevention strategies for antibody to hepatitis B core antigen-positive liver donation: a survey of North American, European, and Asian-Pacific transplant programs. Liver Transpl. 15:223-232.	Badanie ankietowe lekarzy. Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Perrillo, R. P. 2015. Preventing hepatitis B reactivation due to immunosuppressive drug treatments. JAMA - Journal of the American Medical Association 313:1617-1618.	Artykuł poglądowy, brak przeglądu systematycznego literatury.
Pinney, S. P. 2005. Acceptable recipient outcomes with the use of hearts from donors with hepatitis-B core antibodies. Journal of Heart and Lung Transplantation 24:34-37.	Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Polak, W. G. 2005. Prevention of hepatitis B recurrence after liver transplantation. Annals of transplantation : quarterly of the Polish Transplantation Society 10:11-16.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Poordad, F. F. 2004. Liver transplant and recurrent disease. Clinics in Liver Disease 8:461-473.	Artykuł poglądowy, brak przeglądu systematycznego literatury.
Riediger, C., P. O. Berberat, P. Sauer, D. Gotthardt, K. H. Weiss, A. Mehrabi, U. Merle, W. Stremmel, and J. Encke. 2007. Prophylaxis and treatment of recurrent viral hepatitis after liver transplantation. Nephrol. Dial. Transplant 22 Suppl 8:viii37-viii46.	Artykuł poglądowy, brak systematycznego przeglądu literatury.
Schre bman, I. R. 2008. Prevention and treatment of recurrent Hepatitis B after liver transplantation: The current role of nucleoside and nucleotide analogues. Annals of Clinical Microbiology and Antimicrobials 5:8.	Artykuł poglądowy, brak systematycznego przeglądu literatury.
Shapira, R. 2001. Efficacy of lamivudine for the treatment of hepatitis B virus infection after liver transplantation in children. Transplantation 72:333-336.	Lamiwudynę stosowano wyłącznie u pacjentów, u których nastąpiła reaktywacja HBV.
Skagen, C. L. 2011. Risk of de novo hepatitis in liver recipients from hepatitis-B core antibody-positive grafts - a systematic analysis. Clinical Transplantation 25:E243-E249.	Profilaktyki infekcji de novo
Tsai, M.-C. 2010. Hepatitis B virus infection and renal transplantation. World journal of gastroenterology 16:3878-3887.	Artykuł poglądowy, brak przeglądu systematycznego literatury.
Tsai, M.-K. 2000. Managing hepatitis B reactivation in renal transplant recipients: A 12-year review with emphasis on early detection and early use of lamivudine. Transplantation Proceedings 32:1935-1936.	Do badania włączano pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.
Umeda, M., H. Marusawa, M. Ueda, Y. Takada, H. Egawa, S. Uemoto, and T. Chiba. 2006. Beneficial effects of short-term lamivudine treatment for de novo hepatitis B virus reactivation after liver transplantation. Am. J. Transplant 6:2680-2685.	Lamiwudynę stosowano wyłącznie u pacjentów, u których nastąpiła reaktywacja HBV.
Wang, Z.-F. 2005. Advances in prophylaxis and treatment of recurrent hepatitis B after liver transplantation. Hepatobiliary and Pancreatic Diseases International 4:509-514.	Włączono nowsze przeglądy literatury.
Wiegand, J., H. Wedemeyer, A. Franke, U. Stolzel, S. Zeuzem, G. Teuber, M. Wachtler, U. Rommele, B. R. Ruf, U. Spengler, C. Trautwein, J. Thiery, M. P. Manns, O. Brosteanu, and H. L. Tillmann. 2012. Treatment of acute hepatitis B with lamivudine vs. Placebo: A prospective randomized multicenter trial. Hepatology 56 :385A.	Do badania nie włączano pacjentów po przeszczepieniu narządu.

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Woo, H. Y., J. Y. Choi, J. W. Jang, C. R. You, S. H. Bae, S. K. Yoon, J. M. Yang, S. W. Choi, N. I. Han, and D. G. Kim. 2008. Role of long-term lamivudine treatment of hepatitis B virus recurrence after liver transplantation. <i>J. Med. Virol.</i> 80:1891-1899.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Xi, Z. F. 2013. De novo hepatitis B virus infection from anti-HBc-positive donors in pediatric living donor liver transplantation. <i>Journal of Digestive Diseases</i> 14:439-445.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Yap, D. Y. 2014. Evolution of hepatitis B management in kidney transplantation. <i>World journal of gastroenterology : WJG</i> 20:468-474.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Yi, N. J. 2013. Outcome of various treatments for posttransplant hepatitis B virus recurrence. <i>World journal of surgery</i> 37:812-819.	Do badania włączano również pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.
Yilmaz, N. 2008. Prophylaxis against recurrence of hepatitis B virus after liver transplantation: A retrospective analysis spanning 20 years. <i>Liver International</i> 28:72-78.	Brak wyników skuteczności lamiwudyny.
Yu, W. 2013. The Efficacy and Safety of Nucleos(t)ide Analogues in Patients with Spontaneous Acute Exacerbation of Chronic Hepatitis B: A Systematic Review and Meta-Analysis. <i>PLoS One</i> 8:no.	Do badania nie włączano pacjentów po przeszczepieniu narządu.
Yuefeng, M. 2011. Long-term outcome of patients with lamivudine after early cessation of hepatitis B immunoglobulin for prevention of recurrent hepatitis B following liver transplantation. <i>Clinical Transplantation</i> 25:517-522.	Publikacja dotyczy pacjentów z wykrywalnym HBsAg.
Zoulim, F. 2008. Management of patients with decompensated hepatitis B virus association cirrhosis. <i>Liver transplantation : official publication of the American Association for the Study of Liver Diseases and the International Liver Transplantation Society</i> 14 Suppl 2:Oct.	Do badania włączano pacjentów z wykrywalnym HBV DNA.

7.8. Publikacje wykluczone na podstawie analizy pełnych tekstów: Leczenie wirusowego zapalenia wątroby typu B u świadczeniobiorców z chłoniakami leczonych rytuksymabem

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Abramson, J. S. 2014. Optimal antiviral prophylaxis against hepatitis B reactivation in patients receiving rituximab-based chemotherapy for lymphoma. <i>JAMA - Journal of the American Medical Association</i> 312:2505-2507.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Aomatsu, T. 2010. Fulminant hepatitis B and acute hepatitis B due to intrafamilial transmission of HBV after chemotherapy for non-hodgkin's lymphoma in an HBV carrier. <i>European Journal of Pediatrics</i> 169:167-171	Analiza transmisji wirusa między pacjentami.
Coiffier, B. 2006. Hepatitis B virus reactivation in patients receiving chemotherapy for cancer treatment: role of Lamivudine prophylaxis. <i>Cancer Invest</i> 24:548-552.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Cox, M. C. 2009. Is management with lamivudine always the appropriate choice for HBV patients with onco-hematologic diseases? <i>Annals of Hematology</i> 88:283-284.	Brak wyników skuteczności dla lamiwudyny.
D'Andrea, M. 2009. The controversial role of lamivudine prophylaxis in occult HBV carriers treated with chemo-immune therapy. <i>Digestive and Liver Disease</i> 41 :839-840.	Brak wyników skuteczności dla lamiwudyny.
Feld, J. J. 2013. HBV treatment in a patient who will be receiving immunosuppressive therapy. <i>Clinical Liver Disease</i> 2:34-37.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Francisci, D. 2010. Management of hepatitis B virus reactivation in patients with hematological malignancies treated with chemotherapy. <i>Infection</i> 38:58-61.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Hammond, S. P. 2014. Hepatitis B Virus screening and potential reactivation in patients undergoing treatment for cancer. <i>JNCCN Journal of the National Comprehensive Cancer Network</i> 12:1655-1657.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Hoofnagle, J. H. 2009. Reactivation of hepatitis B. <i>Hepatology</i> 49:S156-S165.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Hsu, C. 2009. Strategies to prevent hepatitis B virus reactivation in patients receiving immunosuppressive therapy. <i>Hepatology</i> 50:654-655.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Hsu, P.-I. 2015. Prevention of acute exacerbation of chronic hepatitis B infection in cancer patients receiving chemotherapy in a hepatitis B virus endemic area. <i>Hepatology</i> 62:387-396.	Do analizy włączano pacjentów z innym typem nowotworów.
Huang, Y.-H. 2012. Management of chemotherapy-induced hepatitis B virus reactivation. <i>Journal of the Chinese Medical Association</i> 75:359-362.	Nie sformułowano wytycznych leczenia.
Hui, C. 2006. Kinetics and Risk of De Novo Hepatitis B Infection in HBsAg-Negative Patients Undergoing Cytotoxic Chemotherapy. <i>Gastroenterology</i> 131:59-68.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Hwang, J. P. 2012. Hepatitis B virus management to prevent reactivation after chemotherapy: A review. Supportive Care in Cancer 20:2999-3008.	Nie sformułowano wytycznych leczenia.
Hwang, J. P. 2014. Management of patients with hepatitis B who require immunosuppressive therapy. Nature Reviews Gastroenterology and Hepatology 11:209-219.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Kalinka-Warzocha, E. 2010. Treatment of patients with lymphoma and coexisting infection with HCV, HBV or HIV. Hematologia 1:296-305.	Włączono publikację wydaną w 2015 roku.
Kim, Y. H. 2014. Chemotherapy-related reactivation of hepatitis B infection: Updates in 2013. World Journal of Gastroenterology 20:14581-14588.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Koo, S. 2010. Infectious complications associated with immunomodulating biologic agents. Infectious Disease Clinics of North America 24:285-306.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Koo, Y. X. 2011. Risk of hepatitis B virus (HBV) reactivation in hepatitis B surface antigen negative/hepatitis B core antibody positive patients receiving rituximab-containing combination chemotherapy without routine antiviral prophylaxis. Annals of Hematology 90:1219-1223.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny. Artykuł poglądowy.
Koo, Y. X., D. S. Tan, I. B. Tan, M. Tao, W. C. Chow, and S. T. Lim. 2010. Hepatitis B virus reactivation and role of antiviral prophylaxis in lymphoma patients with past hepatitis B virus infection who are receiving chemoimmunotherapy. Cancer 116:115-121.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Kusumoto, S. 2009. Reactivation of hepatitis B virus following systemic chemotherapy for malignant lymphoma. International Journal of Hematology 90:13-23	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Lalazar, G. 2007. Screening, prevention and treatment of viral hepatitis B reactivation in patients with haematological malignancies. British Journal of Haematology 136:699-712.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Leung, C. 2011. An argument for the universal prophylaxis of hepatitis B infection in patients receiving rituximab: A 7-Year institutional experience of hepatitis screening. Oncologist 16:579-584.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Liu, C.-J. 2013. Hepatitis B virus reactivation in patients receiving cancer chemotherapy: Natural history, pathogenesis, and management. Hepatology International 7:316-326.	Nie sformułowano wytycznych leczenia.
Lu, S. 2015. The risk of hepatitis B virus reactivation and the role of antiviral prophylaxis in hepatitis B surface antigen negative/hepatitis B core antibody positive patients with diffuse large B-cell lymphoma receiving rituximab-based chemotherapy. Leukemia and Lymphoma 56:1027-1032.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Lubel, J. S. 2007. Hepatitis B virus reactivation following immunosuppressive therapy: Guidelines for prevention and management. Internal Medicine Journal 37:705-712.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Lubel, J. S. 2010. Hepatitis B reactivation in patients receiving cytotoxic chemotherapy: Diagnosis and management. Journal of Gastroenterology and Hepatology (Australia) 25:864-871.	Niesystematyczny przegląd literatury.
Mandala, M. 2013. Hepatitis B in immunosuppressed cancer patients: Pathogenesis, incidence and prophylaxis. Critical Reviews in Oncology/Hematology 87:12-27.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
MeNdez-Navarro, J. 2011. Hepatitis B screening, prophylaxis and re-activation in the era of rituximab-based chemotherapy. Liver International 31:330-339.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Nishida, T. 2013. Managing hepatitis B virus carriers with systemic chemotherapy or biologic therapy in the outpatient clinic. Hepatology Research 43:339-346.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Ohishi, W. 2011. Prevention of hepatitis B virus reactivation in immunosuppressive therapy or chemotherapy. Clinical and Experimental Nephrology 15:634-640.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Oketani, M. 2011. Changing etiologies and outcomes of acute liver failure: A perspective from Japan. Journal of Gastroenterology and Hepatology (Australia) 26:65-71.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Oketani, M. 2012. Prevention of hepatitis B virus reactivation in patients receiving immunosuppressive therapy or chemotherapy. Hepatology Research 42:627-636.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny
Pangalis, G. A. 2006. Immunotherapeutic and immunoregulatory drugs in haematologic malignancies. Current Topics in Medicinal Chemistry 6:1657-1686.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny
Pei, S. N., C. H. Chen, C. M. Lee, M. C. Wang, M. C. Ma, T. H. Hu, and C. Y. Kuo. 2010. Reactivation of hepatitis B virus following rituximab-based regimens: a serious complication in both HBsAg-positive and HBsAg-negative patients. Ann. Hematol. 89:255-262.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Perrillo, R. P. 2015. Preventing hepatitis B reactivation due to immunosuppressive drug treatments. JAMA - Journal of the American Medical Association 313:1617-1618.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny
Seetharam, A. 2014. Immunosuppression in patients with chronic hepatitis B. Current Hepatitis Reports 13:235-244.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.

Publikacja	Przyczyny wykluczenia
Shouval, D. and O. Shibolet. 2013. Immunosuppression and HBV reactivation. <i>Semin. Liver Dis.</i> 33:167-177.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Sievert, W. 2012. Preventing severe chemotherapy-induced reactivation of hepatitis B - Time to adopt a universal approach. <i>Current Hepatitis Reports</i> 11:195-196.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Sparano, J. A. 2007. HIV-associated lymphoma: The evidence for treating aggressively but with caution. <i>Current Opinion in Oncology</i> 19:458-463.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Takahashi, H. 2015. Multicenter cooperative case survey of hepatitis B virus reactivation by chemotherapeutic agents. <i>Hepatology Research</i> 45:1220-1227.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Targhetta, C. 2008. Hepatitis B virus-related liver disease in isolated anti-hepatitis B-core positive lymphoma patients receiving chemo- or chemo-immune therapy. <i>Haematologica</i> 93:951-952.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Thompson, P. A. 2010. Hepatitis-B reactivation and rituximab-containing chemotherapy: An increasingly complex clinical challenge. <i>Leukemia and Lymphoma</i> 51:1592-1595.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Torres, H. A. 2012. Reactivation of hepatitis B virus and hepatitis C virus in patients with cancer. <i>Nature Reviews Clinical Oncology</i> 9:156-166.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Tsutsumi, Y. 2012. Rituximab administration and reactivation of HBV. <i>Hepatitis Research and Treatment</i> 2010:182067.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Tsutsumi, Y., Y. Yamamoto, J. Shimono, H. Ohhigashi, and T. Teshima. 2013. Hepatitis B virus reactivation with rituximab-containing regimen. <i>World J. Hepatol.</i> 5:612-620.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Tsutsumi, Y., Y. Yamamoto, J. Tanaka, M. Asaka, M. Imamura, and N. Masauzi. 2009. Prevention of hepatitis B virus reactivation under rituximab therapy. <i>Immunotherapy</i> 1:1053-1061.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Villadolid, J. 2010. Hepatitis b reactivation and rituximab in the oncology practice. <i>Oncologist</i> 15:1113-1121.	Nie sformułowano wytycznych leczenia.
Vladareanu, A. M., C. Ciufu, A. M. Neagu, M. Onisai, H. Bumbea, A. M. Vintilescu, C. Dobrea, V. Arama, R. Mihailescu, and S. Arama. 2010. The impact of hepatitis viruses on chronic lymphoproliferative disorders--preliminary results. <i>J. Med. Life</i> 3:320-329.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Wang, F. 2008. Clinical and prognostic analysis of hepatitis B virus infection in diffuse large B-cell lymphoma. <i>BMC Cancer</i> 8:115.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Wang, Y. 2013. Testing for hepatitis B infection in prospective chemotherapy patients: A retrospective study. <i>World Journal of Gastroenterology</i> 19:923-930.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Wursthorn, K. 2011. Republished paper: Managing HBV in patients with impaired immunity. <i>Postgraduate Medical Journal</i> 87:223-228.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Xie, W., D. Zhou, K. Hu, X. Xiao, W. Huang, J. He, J. Shi, Y. Luo, J. Zhang, M. Lin, Z. Cai, H. Huang, and X. Ye. 2013. Clinical analysis and prognostic significance of hepatitis B virus infections for diffuse large B-cell lymphoma with or without rituximab therapy. <i>Exp. Ther. Med.</i> 6:109-114.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Yagci, M. 2010. Hepatitis B virus reactivation in HBV-DNA negative and positive patients with hematological malignancies. <i>Hematology</i> 15:240-244.	Populacja niezgodna z kryteriami włączenia.
Yang, F. 2014. Effect of antiviral prophylaxis strategy for chemotherapy-associated hepatitis B reactivation in non-Hodgkin's lymphoma patients with hepatitis B virus infection: A retrospective cohort study. <i>Indian Journal of Hematology and Blood Transfusion</i> 30:97-104.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Yang, S.-H. 2012. Parvovirus B19 infection-related acute hepatitis after rituximab-containing regimen for treatment of diffuse large B-cell lymphoma. <i>Annals of Hematology</i> 91:291-294.	Publikacja nie dotyczy zakażenia HBV.
Yazdany, J. 2010. Preventing hepatitis B reactivation in immunosuppressed patients: Is it time to revisit the guidelines? <i>Arthritis Care and Research</i> 62:585-589.	Niesystematyczny przegląd literatury. Artykuł poglądowy.
Yeo, W. 2009. Hepatitis B virus reactivation in association with antineoplastic therapy. <i>Current Hepatitis Reports</i> 8:127-133.	Nie sformułowano wytycznych leczenia.
Yeo, W. 2009. Hepatitis B virus reactivation in lymphoma patients with prior resolved hepatitis B undergoing anticancer therapy with or without rituximab. <i>Journal of Clinical Oncology</i> 27:605-611.	Publikacja nie ocenia skuteczności lamiwudyny.
Ziakas, P. D., P. Karsaliakos, and E. Mylonakis. 2009. Effect of prophylactic lamivudine for chemotherapy-associated hepatitis B reactivation in lymphoma: a meta-analysis of published clinical trials and a decision tree addressing prolonged prophylaxis and maintenance. <i>Haematologica</i> 94:998-1005.	Tylko w jednym badaniu (z 9) włączonym do przeglądu stosowano rytuksymab.

8. Piśmiennictwo

- Acar 2010** Acar, K. 2010. Hepatitis B reactivation with fulminant hepatitis during rituximab chemotherapy in a patient with follicular lymphoma. *European Journal of General Medicine* 7:92-93.
- Anca 2012** Anca, C. 2012. Onset, evolution and treatment response in patients with indolent lymphomas - case reports. *Therapeutics, Pharmacology and Clinical Toxicology* 16:132-135.
- Angus 2008** Angus PW, Patterson SJ, Strasser SI, McCaughan GW, Gane E. A randomized study of adefovir dipivoxil in place of HBIG in combination with lamivudine as post-liver transplantation hepatitis B prophylaxis. *Hepatology* 2008; 48(5):1460-6.
- ASCO 2010** Artz AS, Somerfield MR, Feld JJ, Giusti, Kramer BS, Sabichi AL, Zon RT, Wong SL. 2010. American Society of Clinical Oncology Provisional Clinical Opinion: Chronic Hepatitis B Virus Infection Screening in Patients Receiving Cytotoxic Chemotherapy for Treatment of Malignant Diseases. *J Clin Oncol* 28:3199-3202
- AST 2015** Hupr kar, S. 2015. Solid organ transplantation from hepatitis B virus-positive donors: Consensus guidelines for recipient management. *American Journal of Transplantation* 15:1162-1172.
- Buti 2003** Buti M, Mas A, Prieto M, et al. A randomized study comparing lamivudine monotherapy after a short course of hepatitis B immune globulin (HBIG) and lamivudine with long-term lamivudine plus HBIG in the prevention of hepatitis B virus recurrence after liver transplantation. *J Hepatol* 2003;38:811-7.
- Buti 2007** Buti M, Mas A, Prieto M, et al. Adherence to lamivudine after an early withdrawal of hepatitis B immune globulin plays an important role in the long-term prevention of hepatitis B virus recurrence. *Transplantation* 2007;84:650-4.
- Ceccarelli 2012** Ceccarelli, L. 2012. Late hepatitis B virus reactivation after lamivudine prophylaxis interruption in an anti-HBs-positive and anti-HBc-negative patient treated with rituximab-containing therapy. *Journal of Infection* 65:180-183.
- Chang 2013** Chang, M. S. 2013. Prevention of de novo hepatitis B in recipients of core antibody-positive livers with lamivudine and other nucleos(t)ides: A 12-year experience. *Transplantation* 95:960-965.
- Chen 2010** Chen J., Yi L., Jia J.D., Ma H. You H., Hepatitis B immunoglobulins and/or lamivudine for preventing hepatitis B recurrence after liver transplantation: A systematic review, *Journal of Gastroenterology and Hepatology* 25, 2010, 872-879.
- Chen 2012** Chen XQ, Peng JW, Lin GN, Li M, Xia ZJ. 2012. The effect of prophylactic lamivudine on hepatitis B virus reactivation in HBsAg-positive patients with diffuse large B-cell lymphoma undergoing prolonged rituximab therapy. *Medical Oncology* 29: 1237-41.
- Chew 2014** Chew, E., K. Thursky, and J. F. Seymour. 2014. Very late onset hepatitis-B virus reactivation following rituximab despite lamivudine prophylaxis: the need for continued vigilance. *Leuk. Lymphoma* 55:938-939.
- Cho 2011** Cho, C.-H. 2011. Hepatitis B reactivation induced by Rituximab maintenance therapy for lymphoma. *Annals of Hematology* 90:111-112.
- Chotiyaputta 2010** Chotiyaputta, W. 2010. Long-term efficacy of nucleoside monotherapy in preventing HBV infection in HBsAg-negative recipients of anti-HBc-positive donor livers. *Hepatology International* 4:707-715.
- Cox 2009** Cox, M. C. 2009. Is management with lamivudine always the appropriate choice for HBV patients with onco-hematologic diseases? *Annals of Hematology* 88:283-284.
- Dai 2004** Dai, M.-S. 2004. Delayed hepatitis B virus reactivation after cessation of preemptive lamivudine in lymphoma patients treated with rituximab plus CHOP. *Annals of Hematology* 83:769-774.
- D'Andrea 2009** D'Andrea, M. 2009. The controversial role of lamivudine prophylaxis in occult HBV carriers treated with chemo-immune therapy. *Digestive and Liver Disease* 41 :839-840.
- Deutsch 2011** Deutsch, M. 2011. Fatal hepatitis B virus reactivation due to a lamivudine mutant despite undetectable initial viral load. *European Journal of Gastroenterology and Hepatology* 23:109.
- Dyson 2014** Dyson, J. K. 2014. Lesson of the month 2: Severe reactivation of hepatitis B after immunosuppressive chemotherapy. *Clinical Medicine, Journal of the Royal College of Physicians of London* 14:551-555.
- EASL 2012** European Association for the Study of the Liver. 2012. EASL Clinical Practice Guidelines: Management of chronic hepatitis B virus infection. *Journal of Hepatology* 57. 167-185
- Garcia-Rodriguez 2008** Garcia-Rodriguez, M. J. 2008. Late reactivation of resolved hepatitis B virus infection: An increasing complication post rituximab-based regimens treatment? *American Journal of Hematology* 83:673-675.
- Hamaki 2001** Hamaki, T. 2001. Prophylaxis of hepatitis B reactivation using lamivudine in a patient receiving rituximab. *American Journal of Hematology* 68:292-294.
- Harzallah 2013** Harzallah, K., W. Haddad, M. Haloues, K. El, I, N. B. Romdhane, H. B. Abdallah, R. Bouali, M. N. Abdelli, J. Hmida, and J. Manaa. 2013. Pre-emptive treatment of hepatitis B infection by lamivudine in two Tunisian renal transplant recipients. *Saudi J. Kidney Dis. Transpl.* 24:1195-1198.
- HBV 2013** Polska Grupa Ekspertów HBV. Zalecenia terapeutyczne na rok 2013: Leczenie przeciwwirusowe przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu B. *Przegląd epidemiologiczny* 67.383-391

- Hernandez 2003** Hernandez, J. A., R. Diloy, D. Salat, R. N. del, X. Martinez, and J. M. Castellvi. 2003. Fulminant hepatitis subsequent to reactivation of precore mutant hepatitis B virus in a patient with lymphoma treated with chemotherapy and rituximab. *Haematologica* 88:ECR22.
- Hoofnagle 2009** Hoofnagle J.H., Reactivation of Hepatitis B, *Hepatology*, 49, 5, Suppl., 2009.
- Ikeda 2013** Ikeda, M. 2013. Reactivation of hepatitis B virus in patients receiving chemotherapy. *Japanese Journal of Clinical Oncology* 43:8-16.
- Jablkowski 2011** Jablkowski M., Białkowska J., Reaktywacja zakażenia wirusem B zapalenia wątroby podczas leczenia onkologicznego. *Hepatology*, 2011,11, 37-41.
- Jiao 2007** Jiao ZY, Yan LN, Li B, et al. Liver transplantation for chronic hepatitis B patients with lamivudine monotherapy or lamivudine combined with individualized low-dose hepatitis B immunoglobulin treatment. *Chin J Hepatol* 2007; 11: 804.
- Kalinka-Warzocha 2015** Kalinka-Warzocha, E. 2015. Treatment of patients with lymphoma and HCV, HBV or HIV infection. *Acta Haematologica Polonica* 46:86-93.
- Katz 2010** Katz, L. H., R. Tur-Kaspa, D. G. Guy, and M. Paul. 2010. Lamivudine or adefovir dipivoxil alone or combined with immunoglobulin for preventing hepatitis B recurrence after liver transplantation. *Cochrane Database Syst. Rev.* CD006005.
- KDIGO 2009** Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) Transplant Work Group. KDIGO clinical practice guideline for the care of kidney transplant recipients. *American Journal of Transplantation* 2009; 9 (Suppl 3): S1–S157.
- Kim 2007** Kim, J. S. 2007. Long-term outcome after prophylactic lamivudine treatment of hepatitis B virus reactivation in non-Hodgkin's lymphoma. *Yonsei Medical Journal* 48:78-89.
- Kim 2013** Kim, S. J., C. Hsu, Y. Q. Song, K. Tay, X. N. Hong, J. Cao, J. S. Kim, H. S. Eom, J. H. Lee, J. Zhu, K. M. Chang, A. H. Reksodiputro, D. Tan, Y. T. Goh, J. Lee, T. Intragumtornchai, W. J. Chng, A. L. Cheng, S. T. Lim, C. Suh, Y. L. Kwong, and W. S. Kim. 2013. Hepatitis B virus reactivation in B-cell lymphoma patients treated with rituximab: analysis from the Asia Lymphoma Study Group. *Eur. J. Cancer* 49:3486-3496.
- Kobak 2007** Kobak, A. C. 2007. Living Donor Liver Transplantation From Hepatitis B Core Antibody Positive Donors. *Transplantation Proceedings* 39:1488-1490.
- Law 2005** Law, J. K., J. K. Ho, P. J. Hoskins, S. R. Erb, U. P. Steinbrecher, and E. M. Yoshida. 2005. Fatal reactivation of hepatitis B post-chemotherapy for lymphoma in a hepatitis B surface antigen-negative, hepatitis B core antibody-positive patient: potential implications for future prophylaxis recommendations. *Leuk. Lymphoma* 46:1085-1089.
- Law 2006** Law, J. K. 2006. Fatal postlymphoma chemotherapy hepatitis B reactivation secondary to the emergence of a YMDD mutant strain with lamivudine resistance in a noncirrhotic patient. *American Journal of Hematology* 81:969-972.
- Lee 2001** Lee KW, Lee SK, Joh JW, et al. Comparison of the efficacy in prevention of hepatitis B virus recurrence after liver transplantation between HBIG and lamivudine. *Transplant Proc* 2001;33:3643-4.
- Li 2011** Li, H.-R. 2011. Comparison of entecavir and lamivudine in preventing hepatitis B reactivation in lymphoma patients during chemotherapy. *Journal of Viral Hepatitis* 18:877-883.
- Liu 2014** Liu, W.-P. 2014. Hepatitis B surface antigen seroconversion after HBV reactivation in non-Hodgkin's lymphoma. *World Journal of Gastroenterology* 20:5165-5170.
- Marino 2008** Marino, D. 2008. Fatal HBV-related liver failure during lamivudine therapy in a patient with non-Hodgkin's lymphoma. *Tumori* 94:748-749.
- Marzano 2007** Marzano, A. 2008. Prophylaxis and treatment of Hepatitis B in immunocompromised patients. *Hepatitis B Annual* 5:23-50.
- Montineri 2011** Montineri, A. 2011. Treatment induced seroconversion to HBsAb following HBV reactivation in the immunosuppressed haematology and oncology patient: A clinical survey of 5 cases in Catania, Italy. *Journal of Clinical Virology* 52:284-287.
- Murray 2011** Murray P.R., Rosenthal K.S., Pfaller M.A. *Mikrobiologia*. Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2011.
- Naoumov 2001** Naoumov NV, Lopes AR, Burra P, Caccamo L, Iemmolo RM, deMan RA, et al. Randomized trial of lamivudine versus hepatitis B immunoglobulin for long-term prophylaxis of hepatitis B recurrence after liver transplantation. *Journal of Hepatology* 2001;34(6):888–94.
- Neff 2004** Neff GW, O'Brien CB, Nery J, et al. Outcomes in liver transplant recipients with hepatitis B virus: resistance and recurrence patterns from a large transplant center over the last decade. *Liver Transpl* 2004; 10: 1372.
- Noterdaeme 2011** Noterdaeme, T. 2011. Liver transplantation for acute hepatic failure due to chemotherapy-induced HBV reactivation in lymphoma patients. *World Journal of Gastroenterology* 17:3069-3072.
- Ozgonenel 2006** Ozgonenel, B. 2006. Fulminant hepatitis B following rituximab therapy in a patient with evans syndrome and large B-cell lymphoma. *American Journal of Hematology* 81:302.
- Park 2002** Park SJ, Pa k SW, Choi MS, et al. Is lamivudine with 1-week HBIG as effective as long-term high-dose HBIG in HBV prophylaxis after liver transplantation? *Transplant Proc* 2002;34:1252-4.

- Pawłowska 2006** Pawłowska J, Kaliciński P, Dzierżanowska-Fangrat K, Grenda R, Socha J, Woynarowski M, Cielecka-Kuszyk J. 2006. Zalecenia dotyczące opieki nad dziećmi z zakażeniem hbv i hcv kwalifikowanych do przeszczepienia wątroby i/lub nerki oraz po transplantacji. Przegląd Epidemiologiczny. 60: 685–692
- Perceau 2006** Perceau, G. 2006. Late lethal hepatitis B virus reactivation after rituximab treatment of low-grade cutaneous B-cell lymphoma. *British Journal of Dermatology* 155:1053-1056.
- Prakoso 2006** Prakoso, E. 2006. Long-term lamivudine monotherapy prevents development of hepatitis B virus infection in hepatitis B surface-antigen negative liver transplant recipients from hepatitis B core-antibody-positive donors. *Clinical Transplantation* 20:369-373.
- Rao 2009** Rao W., Wu X. Xiu D., Lamivudine or lamivudine combined with hepatitis B immunoglobulin in prophylaxis of hepatitis B recurrence after liver transplantation: a meta-analysis. *European Society for Organ Transplantation* 22, 2009, 387–394.
- Saab 2010** Saab S, Waterman B., Chi A.C., Tong M.J., Comparison of Different Immunoprophylaxis Regimens After Liver Transplantation with Hepatitis B Core Antibody–Positive Donors: A Systematic Review, *Liver Transplantation*, 16, 2010, 300-307.
- Skrabs 2002** Skrabs, C. 2002. Treatment of HBV-carrying lymphoma patients with Rituximab and CHOP: A diagnostic and therapeutic challenge. *Leukemia* 16:1884-1886.
- Soong 2005** Soong, Y. L. 2005. Hepatitis B reactivation in a patient receiving radiolabeled rituximab. *Annals of Hematology* 84:61-62.
- Stange 2010** Stange, M. A. 2010. Fulminant hepatic failure due to chemotherapy-induced hepatitis B reactivation: Role of rituximab. *Zeitschrift für Gastroenterologie* 48:258-263.
- Szczeklik 2015** Szczeklik A., Gajewski P. *Interna Szczeklika 2015. Podręcznik chorób wewnętrznych 2015.* MP Wydawnictwo. Kraków 2015, wyd.7
- Takahashi 2009** Takahashi, T. 2009. A case of lamivudine-sensitive de novo acute hepatitis B induced by rituximab with the CHOP regimen for diffuse large B cell lymphoma. *Hepatology International* 3:316-322.
- Tonziello 2013** Tonziello, G. 2013. Transient reactivation of occult hepatitis B virus infection despite lamivudine prophylaxis in a patient treated for non-Hodgkin lymphoma. *Infection* 41:225-229.
- Tsianos 2009** Tsianos, E. V. 2009. Splenic marginal zone lymphoma in a patient with chronic hepatitis B. *Journal of Gastrointestinal and Liver Diseases* 18:511-512.
- Tsutsumi 2004a** Tsutsumi, Y. 2004. Possible efficacy of lamivudine treatment to prevent hepatitis B virus reactivation due to rituximab therapy in a patient with non-Hodgkin's lymphoma. *Annals of Hematology* 83:58-60.
- Tsutsumi 2004b** Tsutsumi, Y., T. Kawamura, S. Saitoh, M. Yamada, S. Obara, T. Miura, H. Kanamori, J. Tanaka, M. Asaka, M. Imamura, and N. Masauzi. 2004. Hepatitis B virus reactivation in a case of non-Hodgkin's lymphoma treated with chemotherapy and rituximab: necessity of prophylaxis for hepatitis B virus reactivation in rituximab therapy. *Leuk. Lymphoma* 45:627-629.
- Tsutsumi 2009** Tsutsumi, Y. 2009. Analysis of reactivation of hepatitis B virus in the treatment of B cell non-Hodgkin's lymphoma in Hokkaido. *Annals of Hematology* 88:375-377.
- Tsutsumi 2009** Tsutsumi, Y. 2009. Analysis of reactivation of hepatitis B virus in the treatment of B cell non-Hodgkin's lymphoma in Hokkaido. *Annals of Hematology* 88:375-377.
- Ueda 2009** Ueda, Y. 2009. Effective treatment for de novo hepatitis B with nucleotide analogue in patients with hematological malignancies. *American Journal of Hematology* 84:315-316.
- Vassiliadis 2004** Vassiliadis, T. 2004. Prevention of hepatitis B reactivation with lamivudine in hepatitis B virus carriers with hematologic malignancies treated with chemotherapy. *Annals of Gastroenterology* 17:280-287.
- Vigano 2015** Viganò M., G. Grossi, E. Borsotti, M. Cappelletti, M. Goldaniga, L. Farina, M. Rumi, P. Corradini, L. Baldini, M. Colombo, P. Lampertico. 2015. Lamivudine prophylaxis prevents hepatitis b reactivation in hbsag-negative/anti-hbc-positive patients undergoing rituximab-based chemotherapy for non-hodgkin's b cell lymphoma. *Abstracts / Digestive and Liver Disease* 47S. e43–e66
- Vizzini 2011** Vizzini, G. 2011. Lamivudine monoprophyllaxis for de novo HBV infection in HBsAg-negative recipients with HBcAb-positive liver grafts. *Clinical Transplantation* 25:E77-E81.
- Wang 2013** Wang, Y. H., L. Fan, L. Wang, R. Zhang, J. Xu, C. Fang, J. Y. Li, and W. Xu. 2013. Efficacy of prophylactic lamivudine to prevent hepatitis B virus reactivation in B-cell lymphoma treated with rituximab-containing chemotherapy. *Support. Care Cancer* 21:1265-1271.
- Wasmuth 2008** Wasmuth, J. C., H. P. Fischer, T. Sauerbruch, and F. L. Dumoulin. 2008. Fatal acute liver failure due to reactivation of hepatitis B following treatment with fludarabine/cyclophosphamide/rituximab for low grade non-Hodgkin's lymphoma. *Eur. J. Med. Res.* 13:483-486.
- Westhoff 2003** Westhoff, T. H. 2003. Fatal hepatitis B virus reactivation by an escape mutant following rituximab therapy. *Blood* 102:1930.
- Win 2013** Win, L. L., J. Powis, H. Shah, J. J. Feld, and D. K. Wong. 2013. Death from Liver Failure despite Lamivudine Prophylaxis during R-CHOP Chemotherapy due to Rapid Emergence M204 Mutations. *Case Reports Hepatol.* 2013:454897.
- Wu 2006** Wu LW, He XS, Zhu XF, et al. Application of hepatitis B immunoglobulin in prevention of hepatitis B recurrence after liver transplantation. *J Trop Med* 2006; 7: 788.

-
- Wu 2013** Wu, C. 2013. A case of hepatitis B reactivation in an anti-HBs positive, anti-HBc positive non-Hodgkin's lymphoma patient. *Virologica Sinica* 28:49-52.
- Xi 2013** Xi, Z. F. 2013. De novo hepatitis B virus infection from anti-HBc-positive donors in pediatric living donor liver transplantation. *Journal of Digestive Diseases* 14:439-445.
- Yamagata 2007** Yamagata, M. 2007. Fulminant B hepatitis in a surface antigen and hepatitis B DNA-negative patient with diffuse large B-cell lymphoma after CHOP chemotherapy plus rituximab. *Leukemia and Lymphoma* 48:431-433.
- Yang 2008** Yang, S.-H. 2008. Reactivation of hepatitis B virus during rituximab treatment of a patient with follicular lymphoma. *Annals of Hematology* 87:325-327.
- Yaprak 2010** Yaprak, O., M. Dayangac, D. Balci, T. Demirbas, Y. Yuzer, and Y. Tokat. 2010. Use of livers from hepatitis B core antibody positive donors in living donor liver transplantation. *Hepatogastroenterology* 57:1268-1271.
- Yeo 2009** Yeo W, Chan TC, Leung NWY, 2009. Hepatitis B virus reactivation in lymphoma patients with prior resolved hepatitis B undergoing anticancer therapy with or without rituximab. *Journal of Clinical Oncology* 27:605-11.
- Zell 2005** Zell, J. A. 2005. Precore mutant hepatitis B reactivation after treatment with CHOP-rituximab. *Anti-Cancer Drugs* 16:83-85.
- Zhang 2013** Zhang, Y., S. Kang, W. Fang, X. Wu, and W. Liang. 2013. Network meta-analysis on prophylactic regimens against recurrent hepatitis B virus infection after liver transplantation. *Hepatobiliary Surg. Nutr.* 2:297-303.
- Zheng 2006** Zheng SS, Chen YM, Liang TB, et al. Prevention of hepatitis B recurrence after liver transplantation using lamivudine or lamivudine combined with hepatitis B immunoglobulin prophylaxis. *Liver Transpl* 2006; 12: 253.
- Zhu 2003** Zhu JP, Li L, Zhang TL, et al. Intramuscular low-dosage hepatitis B immunoglobulin combine with lamivudine for prophylaxis against hepatitis B recurrence after liver transplantation. *J Clin Med Pract* 2003; 7: 239.

KARTA NIEJAWNOŚCI

Dane zakreślone kolorem żółtym stanowią informacje publiczne podlegające wyłączeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorcy (Glaxo Group Ltd).

Zakres wyłączenia jawności: dane objęte oświadczeniem Glaxo Group Ltd o zakresie tajemnicy przedsiębiorcy.

Podstawa prawna wyłączenia jawności: art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014, poz. 782 z późn. zm.) w zw. z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 z późn. zm.).

Organ dokonujący wyłączenia jawności: Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji.

Podmiot, w interesie którego dokonano wyłączenia jawności: Glaxo Group Ltd